

Małgorzata Ofierska

Przedsiębiorczość społeczna w praktyce

Małgorzata Ofierska

**Przedsiębiorczość
społeczna
w praktyce**

lider

partner

OŚRODEK WSPARCIA EKONOMII SPOŁECZNEJ W NIDZICY

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Zdrowe życie, czysty zysk

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Nidzicy współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko - Mazurskiego na lata 2014-2020 Oś Priorytetowa 11 Włączenie społeczne Działanie 11.3 Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia Poddziałanie 11.3.1 Wsparcie przedsiębiorczości społecznej

ISBN: 978-83-942906-7-2

Opracowanie graficzne i skład:

ARTFORMAT Jarosław Korzeniewski

www.artformat.pl

Druk: PB Media

Nakład:

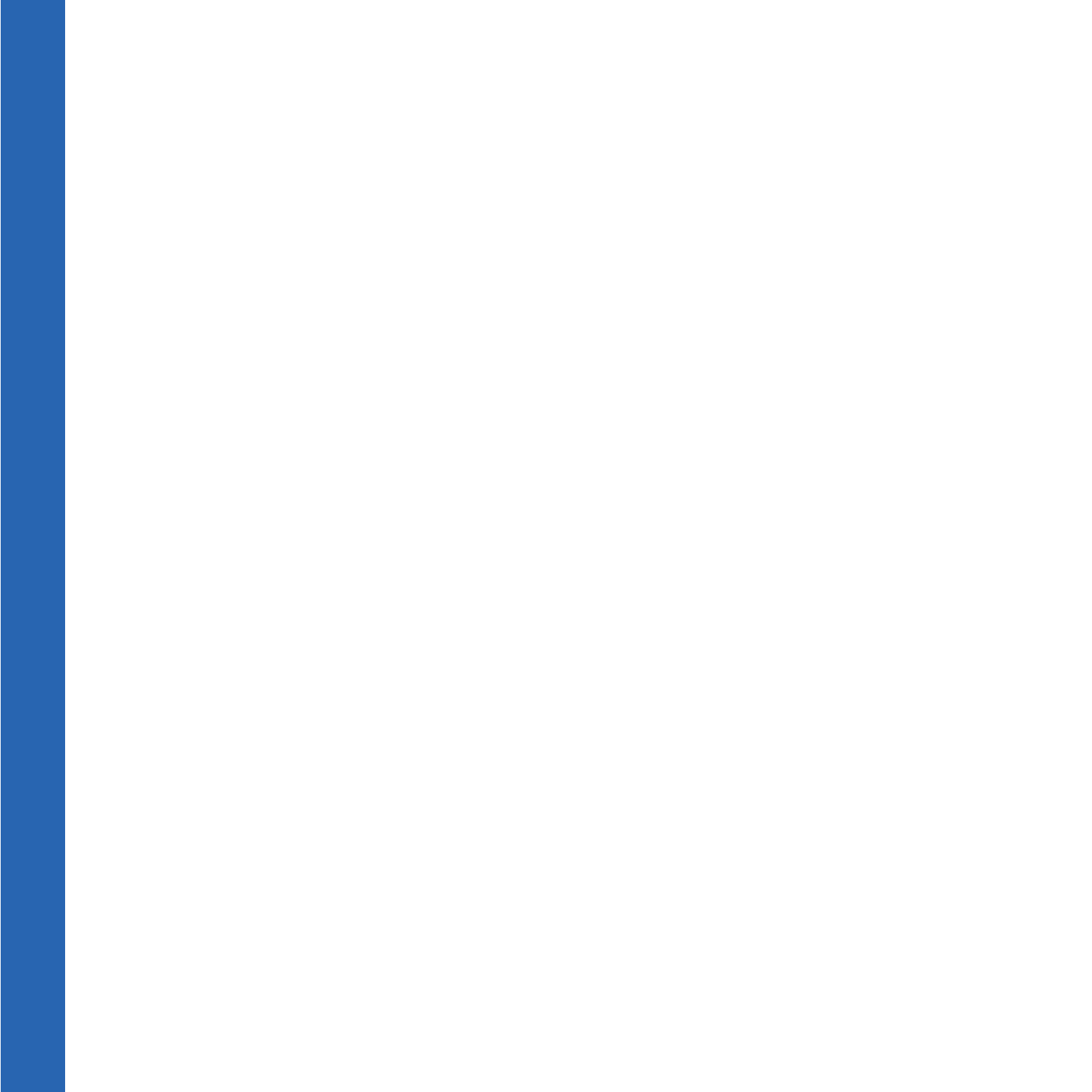
2000 egzemplarzy

Nidzica, 2020 rok

SPIS TREŚCI

Wstęp

I	Przedsiębiorstwo społeczne – krok po kroku	7
II	Formy prawne przedsiębiorstw społecznych	17
III	Kreowanie innowacyjnych produktów i usług przedsiębiorstw społecznych	25
IV	Sieciowa współpraca przedsiębiorstw społecznych i produkty zintegrowane	29
V	Współpraca przedsiębiorstw społecznych z biznesem w ramach CSR	33
VI	Animacja środowisk lokalnych w rozwijaniu przedsiębiorczości społecznej	37
VII	Perspektywy rozwoju przedsiębiorstw społecznych	39
VIII	Publiczne programy finansowania działań przedsiębiorstw społecznych (FIO, DL, Programy współpracy samorządów z ngo)	41
IX	Finansowanie działań przedsiębiorstw społecznych przez fundacje korporacyjne	43
X	Wsparcie dla przedsiębiorstw społecznych w ramach działalności Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej w Nidzicy	47
XI	Fundusze TISE	49
XII	Pożyczki i poręczenia kredytowe	53
XIII	Innowacyjne finansowanie inicjatyw przedsiębiorstw społecznych	55
XIV	Studia przypadków – przykłady przedsiębiorstw społecznych	59
XV	Słowniczek Ekonomii Społecznej	69
XVI	Użyteczne adresy	75
	Bibliografia i wykorzystane źródła informacji	

Wstęp

Szanowni Państwo,

Przedsiębiorczość społeczna jako forma biznesowa kształtuje się w Polsce od około 20 lat i jest modelem którego formowanie stanowi odbicie polskiego rozwoju aktywności społecznej i ekonomicznej. Od modelu, którego najważniejszym elementem były miejsca pracy dla osób z największymi problemami w funkcjonowaniu na rynku pracy przeistacza się w model działalności trwale integrujący mieszkańca z miejscem zamieszkania, dający najwyższej jakości produkty i usługi rynkowe.

Zdefiniowanie przedsiębiorczości społecznej nie jest proste. Klucz stanowi sama nazwa: przedsiębiorczość, czyli działania zmierzające do uzyskiwania przychodów, czyli zarabiania i społeczna czyli angażująca aktywność człowieka, jego gotowość do działania, kwalifikacje i zasoby, które posiada i którymi chce się dzielić z innymi. Niezbędne jest tu jeszcze słowo: partnerstwo. To klej łączący z pozoru dwa różne światy: biznes i aktywność społeczną.

Niniejsza publikacja stanowi kompendium informacji o przedsiębiorczości społecznej, takich

którymi chcemy zainteresować potencjalnych Nabywców dóbr przedsiębiorstw społecznych, przekonując o ich niezwyklej wartości i marce oraz Osoby, które w przyszłości dołączą do grona Kreatorów usług i dóbr przedsiębiorstw społecznych.

Niezbędnym warunkiem sukcesu funkcjonowania przedsiębiorstw społecznych jest rozumienie istoty ekonomii społecznej na poziomie lokalnym i tworzenie lokalnego klimatu oraz różnych form wsparcia dla jej rozwoju.

Dziś przygotowanie zaangażowanych społecznie osób czy też osób znajdujących się w trudnej sytuacji do założenia przedsiębiorstwa społecznego nie wystarczy. Konieczne jest wspieranie i współpraca na rzecz rozwoju całego środowiska społecznego oraz stworzenie takiego społecznego klimatu, który będzie tworzył i rozwijał więzi społeczne, sieci lokalnej współpracy i trwałe aktywności mieszkańców wokół potrzeb.

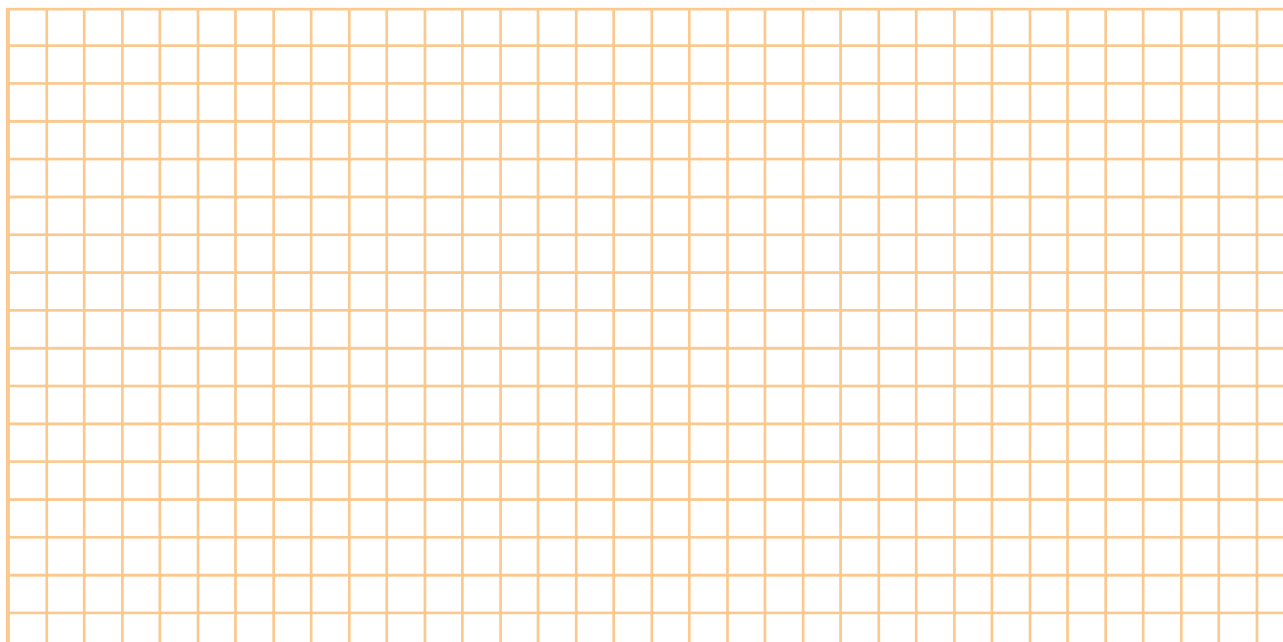
Głównymi Kreatorami takiego klimatu są z misji samorządy lokalne oraz samorządowe instytucje – ośrodki pomocy społecznej, powiatowe urzędy pracy, centra pomocy rodzinie oraz organizacje pozarządowe działające w sferze pomocy i integracji społecznej, rozwoju lokalnego i przedsiębiorczości, w tym Ośrodki Wsparcia Ekonomii

społecznej. Bardzo ważna jest także współpraca z biznesem, który oprócz posiadanych zasobów może dostarczać przedsiębiorstwom społecznym przykładów skutecznych działań, stosowania innowacyjnych rozwiązań gospodarczych i wzmacniać ich potencjał ekonomiczny kreując na przykład rynki zbytu i sieci sprzedaży.

Przedsiębiorczość społeczna powinna więc być traktowana nie tylko jako bardzo ważny czynnik

polityki społecznej, ale jako istotny element społeczno – ekonomicznej wizji rozwoju regionu Warmii i Mazur, wykazującego największą w kraju aktywność społeczną mierzoną liczbą funkcjonujących organizacji pozarządowych (na 100 mieszkańców) i niestety najgorsze warunki bytowe (mierzone współczynnikiem ubóstwa relatywnego).

Małgorzata Ofierska

Przedsiębiorstwo społeczne – krok po kroku

Tworząc przedsiębiorstwo społeczne, konieczne jest przyjęcie przez jego Założycieli czy Członków już funkcjonującej organizacji wspólnych wartości opartych o zaufanie, jawność działań, odpowiedzialne zaangażowanie, które zagwarantują trwałe relacje.

Inicjatywa utworzenia przedsiębiorstwa społecznego rodzi się na różnych etapach aktywności społecznej.

Najbardziej komfortowe jest kreowanie aktywności biznesowej na bazie już funkcjonującej organizacji pozarządowej i w oparciu o jej zasoby, wartości, potencjał. Taka organizacja zna potrzeby społeczne, jest identyfikowana na rynku, ma za sobą próby kreowania dóbr i usług.

Tu wystarczy dobra koncepcja i plan biznesowy.

Inaczej wygląda praca przy tworzeniu przedsiębiorstwa społecznego od podstaw. Najczęściej dzieje się tak, aby utworzyć miejsca pracy dla osób o trudnym dostępie do zatrudnienia, które nie mają szans na zafunkcjonowanie na rynku pracy bez dodatkowego wsparcia, dopasowania profilu działalności do ich możliwości i umiejętności.

Dzieje się tak również, gdy rynek potrzebuje określonych usług społecznych, a komercyjny biznes ich nie świadczy lub świadczy na niedostatecznym poziomie, nie odpowiadając ofertą na faktyczne potrzeby i oczekiwania potencjalnych klientów.

Tu praca związana z utworzeniem przedsiębiorstwa społecznego jest złożona, najczęściej opierająca się na wsparciu animatorów, doradców, specjalistów. Często jest to praca długotrwała, kiedy kolejne działania niekoniecznie przekładają się na szybki efekt.

Ale zawsze warto!!!

I zawsze ta praca to ogromna wartość budowania społecznych więzi, społecznego kapitału, partnerstw, nieoczekiwanych i wspaniałych produktów.

Bo myślenie o nowym jako potrzebie i najlepszym efekcie a nie maksymalnej marży zysku przynosi dobry efekt.

Koncepcja

Przedsiębiorstwo społeczne jest jednocześnie przedsiębiorstwem w rynkowym rozumieniu jak i inicjatywą społeczną – firmą, której główną przesłanką tworzenia jest realizacja celu społecznego. Takie sformułowanie wymaga określenia **jasnej misji i celów społecznych**, które będą realizowane oraz **zaplanowania biznesowej projekcji przyszłego przedsiębiorstwa: celów i strategii marketingowej**.

W koncepcji powinno się więc zarysować:

- ✓ wizję firmy i jej rozwoju,
- ✓ założenia produktowe, które powinniśmy oprzeć o potrzeby rynku i posiadane zasoby,
- ✓ uwarunkowania społeczne, ekonomiczne i prawne,
- ✓ lokalizację,
- ✓ analizę rynku konkurencyjnego,
- ✓ zatrudnienie, które w przedsiębiorstwach społecznych ma charakter kluczowy, uregulowany przepisami,

- ✓ analizę ekonomiczną,
- ✓ wybór formy prawnej przedsiębiorstwa spośród kilku możliwych: spółdzielnia socjalna, stowarzyszenie, fundacja, spółka prawa handlowego o statusie non for profit, koło gospodyń wiejskich czy też spółdzielnia inwalidów.

To bardzo wiele, ale pominięcie któregośkolwiek obszaru nie jest możliwe.

Nisza rynkowa

Poszukiwanie miejsca na rynku dla firmy społecznej jest kluczowe. Analizujemy rynek zestawiając dwie kwestie: nasze zasoby, umiejętności, doświadczenie, kontakty i wiedzę z diagnozowanymi obszarami, w których potrzeby rynku nie są zaspokojone.

To właściwe zdefiniowanie niszy rynkowej, odnalezienie ekonomicznego sensu funkcjonowania

przedsiębiorstwa społecznego realizującego potrzeby klientów jest podstawą uruchomienia procesów przedsiębiorczych.

Liczy się więc pomysł na przedsiębiorstwo społeczne oraz poznanie potrzeb przyszłych klientów – odbiorców produktów i usług przedsiębiorstwa społecznego.

Przykład

Grupa osób, w której funkcjonujemy ma coraz większe problemy z wchodzeniem w starość rodziców. Konieczność pracy uniemożliwia naszym Koleżankom / Kolegom zapewnienie opieki rodzicom, których dotyka demencja, dysfunkcje ruchowe czy inne choroby.

Stan zdrowia rodziców nie jest na tyle zły, żeby wymagali stałej hospitalizacji, a i poczucie odpowiedzialności nie pozwala na ulokowanie rodzica w domu opieki.

Z drugiej strony mając kontakt z władzami gminy wiemy, że w miejscowości X niedawno została zamknięta szkoła. Z Powiatowego Urzędu Pracy dowiadujemy się, że istnieje możliwość zorganizowania kursów dla opiekunek / opiekunów osób starszych.

Mamy niszę, diagnozujemy zasoby, pozostaje dopracowanie koncepcji w oparciu o solidne zbadanie potrzeb potencjalnych klientów.

Model biznesowy

Jednym z najważniejszych warunków społecznego i ekonomicznego powodzenia procesu rozwijania ekonomii społecznej jest poprawny model biznesowy przedsiębiorstwa społecznego. W funkcjonowaniu przedsiębiorstw społecznych występuje bardzo wiele podobieństw i analogii do sektora firm komercyjnych. W jednym i drugim sektorze wytwarzane są i sprzedawane produkty i usługi. W obydwu sektorach stosowane są (powinny być) innowacyjne rozwiązania. Obydwa sektory przynoszą wartości ekonomiczne i społeczne dla mieszkańców.

Przedsiębiorstwa społeczne nie działają dla zysku, ale muszą liczyć się ze wszystkimi regułami wolnego rynku i powinny korzystać z doświadczeń biznesu i wykorzystywać mechanizmy rynkowe dla osiągnięcia celów społecznych.

Na podstawie przyjętego modelu biznesowego, należy opracować szczegółowy biznesplan, który będzie projekcją przyszłej działalności przedsiębiorstwa społecznego.

Możemy być jednak pewni, że założenia które określamy w biznesplanie nie przyjmą się w 100%

w praktyce. Dlatego ważne jest, żeby model biznesowy podlegał stałej weryfikacji zwłaszcza w zakresie analizy ekonomicznej: faktycznych kosztów i przychodów, liczby klientów, adekwatności oferty do potrzeb rynku.

Przykład

Pozostaniemy w sferze usług społecznych z zakresu wsparcia rodzin zajmujących się osobami starszymi i wsparcia osób starszych.

Zdiagnozowaliśmy potrzeby, zasoby, klaruje się katalog planowanych usług.

Pozostaje wybór i dopracowanie modelu biznesowego.

Możemy usługi świadczyć stacjonarnie w formie dziennego domu pobytu – wówczas do rozważenia mamy kwestie dowozu, wyżywienia, może dodatkowe usługi rehabilitacyjne, pielęgnacyjne, diagnostyczne.

Możemy usługi świadczyć mobilnie w domu podopiecznego – tu również do dopracowania pozostaje kwestia zakresu usług, wypracowania standardów.

Możemy dodatkowo wspierać rodziny np. przez poradnictwo czy też przygotować podopiecznym szerszą ofertę (np. bibliotekę na telefon, organizowanie sprzętu rehabilitacyjnego).

Każdą z tych kwestii trzeba przeanalizować ekonomicznie, sprawdzić czy potrzeby są na tyle duże, żeby planowana cena była akceptowalna, czy nie funkcjonuje na rynku oferta konkurencyjna, wreszcie czy mamy możliwość zewnętrznego dofinansowania kosztów świadczenia usług.

Rejestracja

i rozpoczęcie działalności

Ostatnim etapem tworzenia przedsiębiorstwa społecznego jest:

- zgromadzenie kompletnych dokumentów i rejestracja w Krajowym Rejestrze Sądowym lub innym adekwatnym do formy prawnej rejestrze (statut lub/i akt notarialny),
- protokół z zebrania założycielskiego,
- uzyskanie numeru NIP w urzędzie skarbowym,
- uzyskanie numeru REGON w urzędzie statystycznym,
- założenie rachunku bankowego.

Możliwe formy prawne funkcjonowania przedsiębiorstw społecznych zostały scharakteryzowane w rozdziale 2 poradnika.

Zatrudnienie pracowników

Założenie funkcjonowania przedsiębiorstw społecznych określone w Krajowym Programie Rozwoju Ekonomii Społecznej obejmowały opcjonalnie:

- zatrudnienie co najmniej 50% osób bezrobotnych, niepełnosprawnych (w przypadku niepełnosprawnych w stopniu znacznym i umiarkowanym 30%) czy też należących do innych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- realizowanie usług społecznych, usług na rzecz osób niepełnosprawnych, usług ze sfery budownictwa społecznego, edukacji, kultury, rozwoju społeczności lokalnych i regionalnych lub turystyki społecznej, zatrudniając jednocześnie, w przeliczeniu na pełne etaty, co najmniej 20% osób należących do określonych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Zmiana uwarunkowań rynkowych, znaczny spadek liczby osób bezrobotnych, w tym bezrobotnych wykluczonych na rynku pracy doprowadziły do zmian rozszerzających katalog osób zatrudnianych w przedsiębiorstwach społecznych. Mogą to być osoby bezrobotne (również nie zarejestrowane w urzędzie pracy), które posiadają dodatkową

przesłankę wykluczenia (osoby powyżej 50 roku życia, niepełnosprawne, bezdomne, o niskim poziomie wykształcenia). zmianom, adekwatnie do zmieniającej się rzeczywistości ekonomicznej w Polsce.

Przy ubieganiu się o dotację na utworzenie przedsiębiorstwa społecznego można dodatkowo zatrudniać między innymi:

- osoby zarejestrowane jako poszukujące pracy, zatrudnione na umowach cywilnoprawnych, o ile posiadają dodatkową przesłankę wykluczenia, np. ubóstwo, czy też wychodzenie z placówki opiekuńczej,
- osoby psychicznie chore (w tym bez orzeczenia o stopniu niepełnosprawności osoby);
- osoby ubogie pracujące, czyli wykonujące pracę, ale posiadające dochody niższe niż kryterium uprawniające do świadczeń z pomocy społecznej,
- osoby dotychczas zatrudnione w Zakładach Aktywności Zawodowej.

Oczywiście zatrudnianie pracowników o określonym profilu jest niezbędne przy ubieganiu się o dofinansowanie utworzenia przedsiębiorstwa społecznego, stworzenia miejsca pracy w przedsiębiorstwie społecznym.

Zasady te z pewnością będą ulegały w przyszłości

No to teraz elaborat...

Formy prawne przedsiębiorstw społecznych

Wybór formy prawnej przedsiębiorstwa społecznego wymaga szczegółowej analizy uwarunkowań formalnych związanych z branżą działalności, modelu biznesowego oraz świadomej decyzji władz funkcjonującej organizacji lub członków założycieli organizacji.

Z pewnością pomocni w wyborze będą eksperci Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej lub komercyjne biura prawne.

Przedsiębiorstwo społeczne musi być podmiotem ekonomii społecznej, a więc możliwą formą prawną funkcjonowania jest jedna z poniższych:

- spółdzielnia socjalna
- stowarzyszenie
- fundacja
- koło gospodyń wiejskich
- kościelna osoba prawna / organizacja zrzeszająca wiernych
- stowarzyszenie jednostek samorządu terytorialnego
- spółka z o.o.
- spółka akcyjna

- spółdzielnia pracy lub spółdzielnia inwalidów i niewidomych.

SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA

Spółdzielnia socjalna jest pierwotną formą prawną przewidzianą do funkcjonowania przedsiębiorstw społecznych. Spółdzielnie socjalne działają w oparciu o ustawę z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych, w istotny sposób znowelizowaną przepisami obowiązującymi od 31 marca 2018 roku.

Ustawa zawiera szczegółowe zasady dotyczące funkcjonowania spółdzielni socjalnych.

Liczba założycieli spółdzielni socjalnej nie może być mniejsza niż trzy, jeżeli założycielami są osoby fizyczne. W takim przypadku, w ciągu roku spółdzielnia musi zwiększyć zatrudnienie w spółdzielni do 5 osób.

Spółdzielnie mogą także założyć dwie osoby prawne. W takim przypadku spółdzielnia musi zatrudnić w ciągu 6 miesięcy od momentu wpisu do KRS 5 osób.

Idea spółdzielni zakłada, że osoby zatrudnione w spółdzielni socjalnej są jej członkami i współde-

cydują o jej rozwoju i działalności. W przypadku, gdy założycielami spółdzielni są osoby prawne, to zatrudniani pracownicy po 12 miesiącach zatrudnienia mają prawo uzyskać członkostwo i wspólnie z założycielami współdecydować o najważniejszych sprawach przedsiębiorstwa społecznego.

STOWARZYSZENIE

Stowarzyszenie to organizacja pozarządowa, której zasady działalności opisuje Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o Stowarzyszeniach.

Stowarzyszenie może założyć minimum 7 osób, które są obywatelami polskimi i mają pełną zdolność do czynności prawnych. Uchwalają one statut stowarzyszenia i wybierają zarząd oraz organy kontrolne.

Statut stowarzyszenia określa przede wszystkim CELE STATUTOWE i sposoby ich realizacji, a jeśli stowarzyszenie rejestruje działalność gospodarczą określa również branże działalności gospodarczej według obowiązujących kodów.

Stowarzyszenie:

- posiada osobowość prawną,

- ma możliwość zrzeszania się,
- jako przedsiębiorstwo społeczne prowadzi działalność gospodarczą,
- może prowadzić odpłatną działalność pożytku publicznego,
- może tworzyć oddziały.

Chociaż ustawa Prawo o stowarzyszeniach różni dwa rodzaje stowarzyszeń tj. stowarzyszenie zwykłe i stowarzyszenie rejestrowe przedsiębiorstwem społecznym mogą być wyłącznie stowarzyszenia rejestrowe posiadające wpis do Krajowego Rejestru Stowarzyszeń.

Stowarzyszenie jest najpopularniejszą formą działalności społecznej, dlatego że dostęp do organizacji ma praktycznie każdy zainteresowany, który chce realizować jej cele statutowe i pozostaje w dobrych relacjach społecznych z pozostałymi członkami. Każdy członek ma realny wpływ na działalność organizacji.

FUNDACJA

Fundacja to organizacja pozarządowa, działająca w oparciu o Ustawę z dnia 6 kwietnia 1984 r. Prawo o Fundacjach. Fundację ustanawia (zakłada) jedna lub więcej osób, nazywanych Fundatorami. Fundatorzy to osoby, które na cele prowadzenia działalności społecznej w obecności notariusza deklarują konkretną kwotę pieniężną lub majątek na założenie fundacji, która tę działalność będzie prowadzić.

Fundatorem lub fundatorami może być każda osoba fizyczna bez względu na obywatelstwo i miejsce zamieszkania. Fundatorem może być także osoba prawna o ile jej wewnętrzny dokument (np. statut stowarzyszenia) lub uchwała tego nie zakazuje.

Funkcjonowanie fundacji podlega uregulowaniom dotyczącym transparentności i przejrzystości, cele statutowe określają konkretne cele społeczne, formy ich realizacji oraz branże planowanej działalności gospodarczej.

Jest to jednak forma, w której kluczowe decyzje podejmuje fundator / fundatorzy, stąd w mniejszym stopniu integruje lokalne społeczności wokół wspólnej misji.

KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH

Koło Gospodyń Wiejskich to niedawno wprowadzona forma prawna działająca w oparciu o Ustawę z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich.

Definicja

Zgodnie z ustawą **koła gospodyń wiejskich** są dobrowolną, niezależną od administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego, samorządną **organizacją mieszkańców wsi, wspierającą rozwój przedsiębiorczości na wsi i aktywności działającą na rzecz środowisk wiejskich**

Koło Gospodyń Wiejskich może założyć minimum 10 osób zamieszkujących wieś, będącą terenem działalności koła. Jednocześnie jedna osoba może być członkiem tylko jednego koła gospodyń wiejskich, a na terenie jednej wsi może mieć siedzibę tylko jedno koło.

Koło gospodyń wiejskich, w myśl ustawy, działa na podstawie uchwalonego statutu, który określa w szczególności:

- nazwę i siedzibę koła, przedmiotowy i terytorialny zakres działalności koła,

- cele i zadania koła oraz środki ich realizacji,
- sposób nabywania i utraty członkostwa oraz przyczyny utraty członkostwa w kole,
- prawa i obowiązki członka koła, sposób ustanawiania i regulowania składek członkowskich,
- organy koła: kompetencje, okres kadencji, tryb wyboru i odwoływania, warunki podejmowania i ważności uchwał organów koła, sposób reprezentowania koła na zewnątrz,
- majątek koła oraz sposób dysponowania tym majątkiem,
- tryb zmiany statutu koła, tryb likwidacji koła.

Koło podlega obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich, prowadzonego przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) i z chwilą wpisu uzyskuje osobowość prawną. Ciekawym uregulowaniem rejestru jest fakt, że KGW corocznie mają obowiązek uaktualniać w rejestrze listę członków.

KOŚCIELNE OSOBY PRAWNE I ORGANIZACJE ZRZESZAJĄCE WIERNYCH

Kościelne osoby prawne i organizacje zrzeszające wiernych działają w oparciu o zasady opisane w Ustawach o stosunku Państwa Polskiego do Kościoła lub związku wyznaniowego. Takich ustaw jest w polskim prawie kilkadziesiąt. Każda z nich ma swoją listę kościelnych osób prawnych jak i swoją listę organizacji zrzeszających wiernych. Kościelne osoby prawne to instytucje będące częścią struktury kościoła lub organizacje z otoczenia kościoła np. Caritas.

Ze względu na struktury kościelne, w celu prowadzenia przedsiębiorstw społecznych kościelne osoby prawne powołują odrębne podmioty prawne dla celów prowadzenia działalności gospodarczej, takie jak spółki.

STOWARZYSZENIE JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Stowarzyszenia tego typu mogą tworzyć gminy (rozdział 9 art. 84 i 84a ustawy o samorządzie gminnym), powiaty (art. 75 ustawy o samorządzie powiatowym), a także województwa (art. 8b ustawy o samorządzie województwa z dnia 5 czerwca 1998 r.).

Stowarzyszenie jednostek samorządu terytorialnego tworzy co najmniej trzy jednostki, stąd utworzenie przedsiębiorstwa społecznego o wspólnym celu statutowym jest bardzo rzadkie.

Aczkolwiek istnieje wiele obszarów zadań własnych jst, które stanowią wspólną sferę usług publicznych o charakterze społecznym, takich jak pomoc społeczna, edukacja, zapobieganie bezdomności i wykluczeniu czy też na przykład bardzo potrzebne tworzenie schronisk dla zwierząt.

Stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego podlegają uregulowaniom przepisów o stowarzyszeniach.

SPÓŁKI Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ

I SPÓŁKI AKCYJNE

Spółki z ograniczoną odpowiedzialności i spółki akcyjne to osoby prawne.

Warunkiem utworzenia spółki z o.o. jest wniesienie kapitału w wysokości, co najmniej 5000,00 zł. W przypadku spółek akcyjnych ta kwota jest znacznie wyższa i wynosi 100 000,00 zł.

Wniesienie kapitału winno nastąpić w ciągu 7 dni od powołania spółki tj. w dniu, który niemal zawsze wypada przed rejestracją w KRS, przez co niemożliwe jest wniesienie tego kapitału z ewentualnej dotacji na założenie przedsiębiorstwa społecznego. Musi być to kapitał własny podmiotów zakładających spółkę.

Udziałowcami i akcjonariuszami może być każda osoba fizyczna i każda osoba prawna posiadająca zdolność do czynności prawnej. Ich liczba jest dowolna, jednak w przypadku, gdy właścicielem udziałów lub akcji jest jedna osoba fizyczna to musi ona płacić składki ZUS na takich samych zasadach jak dla jednoosobowej działalności gospodarczej.

Aby uznać spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością czy spółkę cywilną za przedsiębiorstwo społeczne niezbędne są odpowiednie zapisy w umowie spółki lub statucie określające cel społeczny i uregulowania zapewniające, że podmioty:

- nie działają w celu osiągnięcia zysku,
- przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników.

Taka forma prawna funkcjonowania przedsiębiorstw społecznych jest najbliższa komercyjnej działalności biznesu, wymaga jednak rozwiniętych systemów organizacyjnych.

SPÓŁDZIELNIA PRACY LUB SPÓŁDZIELNIA INWALIDÓW I NIEWIDOMYCH

Podstawą prawną działalności spółdzielni pracy, spółdzielni inwalidów i niewidomych jest ustawa z dnia 16 września 1982 r. prawo spółdzielcze. Spółdzielnie pracy, inwalidów i niewidomych mogą podobnie jak to ma miejsce w przypadku spółek wprowadzić do swojego statutu ograniczenia i zasady, dzięki którym będzie można uzyskać status przedsiębiorstwa społecznego.

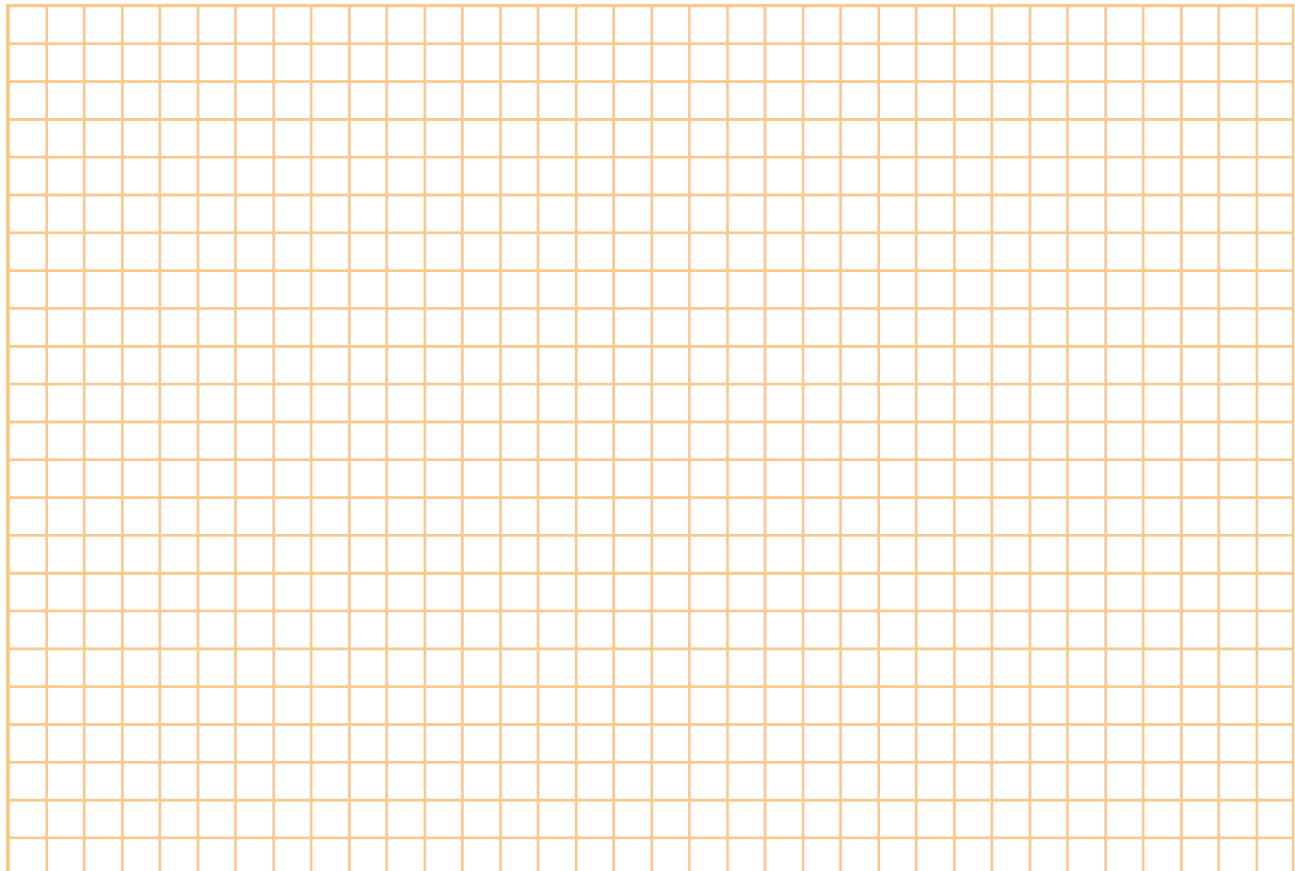
Warto jednak zauważyć, że spółdzielnia pracy z takimi zapisami stałaby się podmiotem funkcjonującym na takich samych zasadach jak spółdzielnia socjalna.

Szczególnie bliski idei przedsiębiorstwa społecznego jest art. 181a ustawy prawo spółdzielcze, z którego wynika, że „Przedmiotem działalności spółdzielni inwalidów i spółdzielni niewidomych jest zawodowa i społeczna rehabilitacja inwalidów i niewidomych przez pracę w prowadzonym wspólnie przedsiębiorstwie”.

Zgodnie z art. 183 § 1. “Za pracę w spółdzielni jej członek otrzymuje oprócz wynagrodzenia

środki pochodzące z nadwyżki bilansowej przeznaczonej do podziału między członków zgodnie z zasadami ustalonymi w statucie”. Podział środków pochodzących z nadwyżki bilansowej jest niedozwolony w przedsiębiorstwach społecznych. Właśnie, dlatego wybór spółdzielni pracy, niewidomych, inwalidów, jako formy dla

przedsiębiorstwa społecznego może napotykać na trudności związane ze statutem. Tworząc go trzeba będzie pogodzić prawo wynikające z przytoczonego artykułu z obowiązkowym zakazem, dla podmiotów chcących uzyskać status przedsiębiorstwa społecznego.

Kreowanie innowacyjnych produktów i usług przedsiębiorstw społecznych

Definicje

Innowacyjny - odpowiedniki (synonimy): niekonwencjonalny, nowatorski, nowy, oryginalny, pionierski, nieszablonowy, kreatywny

Innowacyjność społeczna - skłonność i gotowość różnych podmiotów do angażowania się w działania mające na celu poprawę jakości życia określonych grup społecznych poprzez skuteczniejsze rozwiązywanie problemów i lepsze zaspokajanie ich potrzeb. Wiąże się ona ze zmianą zachowań i postaw społecznych, tworzeniem nowych wzorów relacji oraz przyjmowaniem nowych ról.

Każde przedsiębiorstwo społeczne powinno mieć swoją strategię rozwoju obejmującą także strategię produktową. To w jaki sposób produkty te i usługi spełniają potrzeby klientów, jakich dostarczają wartości jest kluczowym czynnikiem ekonomicznego i społecznego sukcesu przedsiębiorstwa. Pracę nad kreowaniem innowacyjnych produktów należy rozpocząć od poszukiwania pomysłu na nowy produkt. Można skorzystać z inspiracji i własnych przemyśleń oraz koniecznie należy dokonać analizy potrzeb

potencjalnych klientów (wybranej grupy odbiorców produktów i usług) i trendów. Na tym etapie warto zaangażować większą grupę osób, które będą w formie kreatywnych warsztatów pracowały nad wyznaczeniem głównego elementu produktu w oparciu o przeprowadzoną diagnozę potrzeb i trendów. W tym czasie konieczne jest uruchomienie wyobraźni, bo jak mówił A. Einstein „wyobraźnia jest ważniejsza od wiedzy”. Kolejnym etapem jest ocena pomysłu na produkt oraz analiza marketingowa: kto będzie nabywcą, jakie potrzeby i czyje spełni nasz produkt, jakich wartości i komu dostarczy, jaka jest perspektywa sprzedaży (ilościowa i wartościowa). Tworząc (wymyślając) nowy produkt potrzeba więc wyznaczyć cele marketingowe, cenę produktu i strategię promocji, opracować plan marketingowy. Konieczne jest również uwzględnienie aktywności firm konkurencyjnych oraz zagrożeń ze strony substytutów (zamienników). W przypadku kilku produktów i usług przedsiębiorstwa należy dokonać analizy z podziałem na grupy produktów zgodnie z macierzą: znaki zapytania, gwiazdy, dojne krowy i psy.

Dynamika sprzedaży	Wysoka	Gwiazdy	Znaki zapytania
	Niska	Dojne krowy	Psy
		Wysoki	Niski
		Udział w rynku	

źródło: Macierz Boston Consulting Group (BCG)

Gwiazdy – to produkty, które cechuje najwyższa dynamika sprzedaży oraz największy udział w rynku. Produkty i usługi tej kategorii wymagają również najczęściej największych nakładów finansowych, jednak poziom przychodów osiągniętych dzięki nim gwarantuje wysokie stopy zwrotu.

Znaki zapytania – to przedsięwzięcia, których przyszłe losy nie dają się przewidzieć i które

wymagają tradycyjnie dość znacznych środków na ich uruchomienie. Produkty tej grupy wymagają dodatkowej, intensywnej promocji. W wypadku brak wzrostu przychodów z takich usług, należy z nich zrezygnować.

Dojne krowy – to przedsięwzięcia o słabym tempie sprzedaży, ale z dużym udziałem w rynku. Tradycyjnie dają one duże przychody przewyższające nakłady finansowe. W przypadku takich przedsięwzięć najbardziej typową strategią jest inwestowanie w utrzymanie przodującej pozycji na rynku.

Psy - to przedsięwzięcia o małym udziale w rynku i małej dynamice sprzedaży, gwarantujące niewielki poziom zysku. W przypadku tej kategorii każdy produkt powinien być traktowany indywidualnie co do jego przyszłości (dalsze rozwijanie bądź rezygnacja).

Kolejnym etapem kreowania nowego produktu i jego wprowadzenia na rynek jest testowanie rynkowe, które poza wprowadzeniem na rynek próbnej partii produktów lub testowej usługi wymaga analizy ekonomicznej wdrażania produktu (koszty, planowane i oczekiwane

przychody, korekta produktu po okresie testowania (organizacja pracy, zmiana cech, usprawnienia, korekta kosztów produkcji i ceny).

Miejszem rynkowym testowania różnych produktów jest „Garncarska Wioska” w Kamionce – przedsiębiorstwo należące do Fundacji NIDA. Przedsiębiorstwo dysponuje zasobami, z których mogą bezpłatnie korzystać przedsiębiorstwa społeczne i testować oraz wprowadzać do sprzedaży własne produkty, korzystając z lokalnego sklepiku, gospody, sal szkoleniowych, amfiteatru, ogrodu, placu zabaw. Garncarską Wioskę odwiedza rocznie ok. 30 tysięcy osób, jest więc znakomita okazją do rynkowego testowania produktów także podczas dorocznych wydarzeń: koncertów, festiwali, jarmarków i targów.

Opracowując nowy produkt, warto jest od początku dążyć do wypracowania produktu **MARKOWEGO**, który będzie spełniał kilka bardzo ważnych funkcji:

- **identyfikacyjną** – odróżnienie naszego produktu od produktów innych firm, zgodnie z zasadą „wyróżnij się...”. Dla tej funkcji tworzymy nazwę produktu, znak/symbol, który można zastrzec. Przykładem takiego działania jest „Garncarska Wioska”, której nazwa i logo

wraz z określonym zakresem działalności jest prawnie zastrzeżona w urzędzie patentowym.

- **gwarancyjną** – marka oznacza dla klientów korzyści i bezpieczeństwo zawarte w markowym produkcie. Jest to gwarancja stałej jakości produktu, która buduje i utrzymuje lojalność klientów.

- **promocyjną** - marka oddziałuje na różne zmysły, buduje świadomość w pozyskiwaniu lojalności aktualnych i potencjalnych klientów. Funkcja ta dotyczy wykorzystywania jej w zakresie komunikacji społecznej i PR (Public Relations – rozgłos publiczny).

Produkt markowy oznacza rozpoznawalny produkt mający określone cechy i wartości związane z miejscem powstania, kombinacja znaku, nazwy, symbolu, wzoru. Przedsiębiorstwa społeczne systematycznie kreują markowe, rozpoznawalne produkty i usługi w wielu branżach: turystyka, produkcja pamiątek, usługi animacji, gastronomia.

Sieciowa współpraca przedsiębiorstw społecznych i produkty zintegrowane

Od kilkudziesięciu już lat coraz głośniejsze mówi się o współpracy konkurujących ze sobą firm, które łączą się ze sobą w celu osiągnięcia nowych ekonomicznych wartości dodanej. W codziennej działalności gospodarczej firmy konkurują ze sobą, ale tam gdzie jest to możliwe, znajdują przestrzeń na wspólne przedsięwzięcia i współpracę, np. wspólne badania, z których korzystają wszyscy uczestnicy grupy, zintegrowana promocja, szkolenia. Takie porozumienia, sieci współpracy mają w różnych krajach różne nazwy i definicje. We Francji takie grupy przedsiębiorców nazywane są „lokalnym systemem produkcyjnym”, a we Włoszech, gdzie są także rozwinięte takie gospodarcze powiązania używa się terminu „okręg przemysłowy”. W USA, Wielkiej Brytanii, Irlandii oraz w krajach skandynawskich upowszechnił się termin klaster (z ang. cluster) - pojęcie ekonomiczne, które określa zespoły współpracujących i wspierających się przedsiębiorstw, głównie małych i średnich danej branży przemysłowej.

Sieciowanie polegające na łączeniu organizacji pozarządowych w bardziej lub mniej formalny sposób jest obecne w Polsce od 30 lat, organizacje łączyły się do realizacji wspólnych celów

programowych, bądź też celów o charakterze ogólnym. Z początkowego okresu formowania się sieci zawiązało się wiele koalicji organizacji na potrzeby formalizowania współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego.

DEFINICJA

Sieciowanie to:

- dobrowolne partnerstwo zawiązane aby realizować wspólne zadania i rozwiązywać powstające problemy
- długotrwała współpraca
- wzmocnienie misji organizacji, poprzez połączenie zasobów, możliwości, obszarów działania

Skuteczna sieć współpracy, zwłaszcza w sferze społecznej to Partnerstwo które daje korzyści wszystkim jej udziałowcom (uczestnikom). Czasem jest to lepsze rozwiązanie wspólnego problemu, czasem nowe zadanie które wymaga zasobów różnych podmiotów a czasem skala działań, których nie zrealizowalibyśmy w pojedynkę.

W przyjętym w 2014 roku Krajowym Programie Rozwoju Ekonomii Społecznej sieciowanie znalazło swoje szczególne miejsce, a głównym animatorem działań sieciujących podmioty społeczne stały się Regionalne Ośrodki Polityki Społecznej.

W programie wskazane zostały ramy prawne dla:

- tworzenia regionalnych sieci współpracy OWES działających w regionie,
- tworzenia regionalnych sieci podmiotów ekonomii społecznej (klastrów, franczyzy) oraz włączanie podmiotów ekonomii społecznej do istniejących na poziomie regionalnym organizacji branżowych o charakterze biznesowym,
- tworzenia regionalnych sieci kooperacji podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym (CIS, KIS, ZAZ, WTZ), mających umożliwić wzajemne uczenie się i wymianę informacji oraz wsparcie tych podmiotów w osiągnięciu standardów usług.

Z kolei ustawa o spółdzielczości socjalnej tworzy ramy funkcjonowania sieci spółdzielni socjalnych.

Na terenie aktywności OWES w Nidzicy funkcjonuje kilka inicjatyw gospodarczych,

w których uczestniczą w ramach partnerskiej współpracy przedsiębiorstwa społeczne.

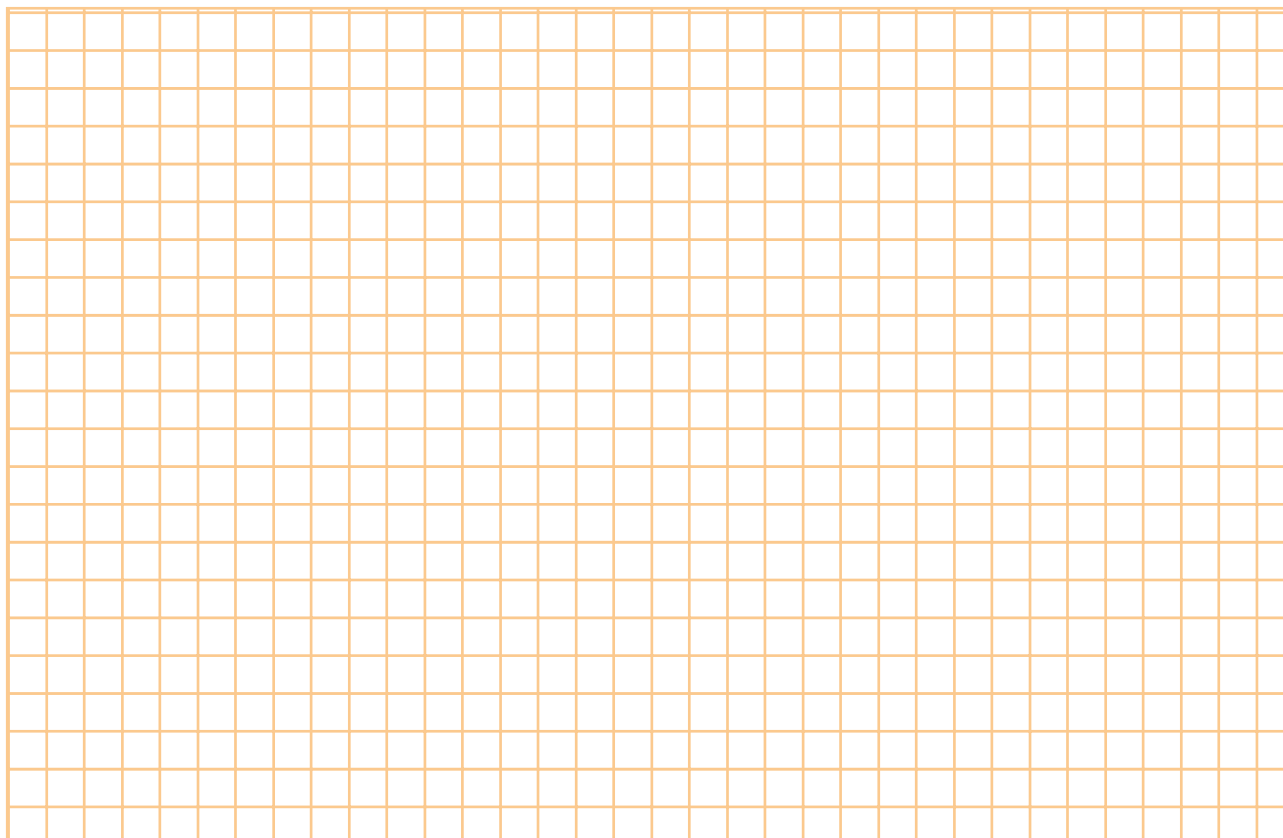
Przykładem takiej współpracy jest sieć przedsiębiorstw społecznych PROMETEUSZ. Celami sieci są m.in.: wzmocnienie potencjału merytorycznego członków sieci, wzrost kompetencji kadry członków sieci, integracja przedsiębiorstw społecznych w regionie, kreowanie i promocja produktów sieciowych i rzecznictwo oraz reprezentowanie sektora ekonomii społecznej.

Działania sieci PROMETEUSZ obejmują: inicjowanie i wspieranie działań na rzecz ekonomii społecznej oraz współpracy administracji publicznej i biznesu z przedsiębiorstwami społecznymi, organizację seminariów, warsztatów, konferencji oraz wizyt studialnych służących rozpowszechnianiu i prezentowaniu działalności członków sieci. Organizowane są doroczne targi ekonomii społecznej, inicjowane są projekty partnerskie z innymi sieciami w kraju i za granicą. Przykładami praktycznymi tych działań jest m.in. obsługa wizyt studyjnych do wiosek tematycznych oraz oferta zintegrowanych produktów i usług.

Podobną inicjatywą jest klaster „Szlak dziedzictwa kulturowego” (zainicjowany przez

LGD „Brama Mazurskiej Krainy”), w ramach którego promowane i sprzedawane są markowe produkty turystyczne z wykorzystaniem zasobów i potencjału członków klastra. Przykładem takiego produktu są „Mazurskie klimaty”, w którym uczestniczy Garncarska Wioska, Zajazd Tusinek i Muzeum w Rozogach. Innym przykładem jest „Szlak wiosek tematycznych” obejmujący wizytę

i warsztaty w Garncarskiej Wiosce w Kamionce, Wiosce Źródlanej w Łynie, Krainie 7. Osobliwości w Jabłonce, Wiosce Sztuki w Jerutkach. Inicjatywa klastrowa obejmuje obszar trzech powiatów i włącza poza przedsiębiorstwami społecznymi (wioski tematyczne), także przedsiębiorstwa prywatne (gospodarstwa agroturystyczne).

Współpraca przedsiębiorstw społecznych z biznesem w ramach CSR

Idea realizacji działań dobroczynnych znana jest od tysięcy lat. Już Babiloński Kodeks Hammurabiego z XVIII w. p.n.e zobowiązywał obywateli do pomocy potrzebującym. W starożytnym Rzymie bogaci czując odpowiedzialność wobec biednych rozdawali zboże, a później od początków chrześcijaństwa jedno z przykazań „miłuj bliźniego” wprowadziło nowe wartości w relacjach społecznych.

W kolejnych okresach taka postawa znajdowała wyraz w mecenacie kultury i sztuki, dobroczynności i filantropii. I chociaż do dzisiaj idee te są nadal aktualne, pojawiła się nowa forma społecznego zaangażowania firm: społeczna odpowiedzialność biznesu jako element strategii firmy, postawy wobec środowiska społecznego, włączenie się w zaspokajanie jego potrzeb.

Spoleczne zaangażowanie biznesu (*Corporate Community Investment*) oznacza podejmowanie różnorodnych aktywności społecznych przez firmę. Zaangażowanie takie w praktyce, jest wsparciem finansowym, rzeczowym lub usługowym, społecznych organizacji i inicjatyw, a także obejmuje szczególny rodzaj społecznej aktywności firmy - wolontariat pracowniczy.

Taka postawa firmy mieści się w szerszej formule: społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR: *Corporate Social Responsibility*), która oznacza strategię uwzględniania przez firmę interesów społecznych przy dążeniu do osiągnięcia celów ekonomicznych.

Jerzy Buzek – Premier RP, europeseł, Przewodniczący Parlamentu europejskiego:

Myślę, że najpełniej przedsiębiorcę kierującego się społeczną odpowiedzialnością charakteryzuje jedna naczelną cechą – wrażliwość, taka, która ukierunkowuje działania na dobro wspólne. Choć współcześnie mówimy o nim zbyt rzadko, to najważniejszą w nim rzeczą jest zrozumienie tego, co wypukła zglobalizowany dziś świat: że człowiek zależy od człowieka, wspólnota lokalna od jej członków, miasto od miasta, państwo od państwa, państwo od wspólnot, które je przerastają. Ta sieć zależności nie jest dana. To zadanie do wykonania – wyzwanie, nasz obowiązek budowania wzajemnych więzi, wzajemnego wsparcia, myślenie w kategoriach ponadindywidualnych. Nie chodzi tu tylko o przestrzeganie zasad współżycia, ale o coś więcej: o dawanie czegoś z siebie, pracę, zaangażowanie, zainteresowanie względem innych, wreszcie czas dla nich i dla spraw wspólnych.

Dlaczego warto być firmą społecznie zaangażowaną?

Programy społeczne wspierane przez firmy przynoszą korzyści zarówno społecznościom lokalnym jak i firmom. Współpraca firm z organizacją pozarządową przysparza obopólnych korzyści. Doświadczenia i praktyka w takiej współpracy wskazują na wymierne pozytywne rezultaty w zakresie poprawy jakości życia mieszkańców i jakości społecznego otoczenia, w którym funkcjonuje firma. Firmy społecznie zaangażowane budują kapitał społeczny w środowisku lokalnym, przyczyniają się do zmniejszania bezrobocia oraz zwiększają aktywność mieszkańców w rozwiązywaniu lokalnych problemów i realizacji potrzeb społecznych.

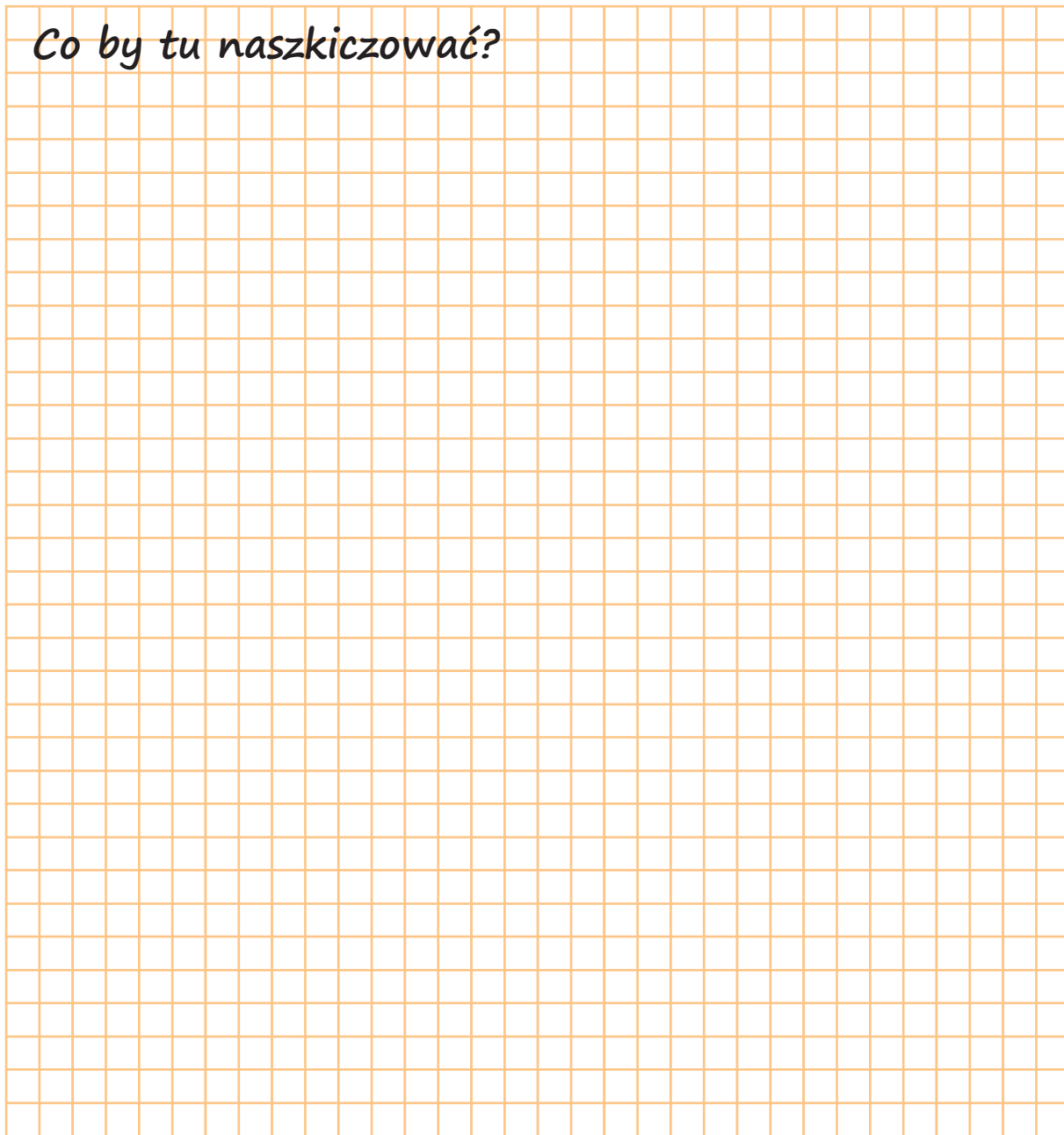
Firma zaangażowana społecznie buduje swój pozytywny wizerunek i reputację, buduje jej tożsamość. Dobra reputacja jest bardzo ważnym zasobem firmy i stanowi cenny atrybut wobec oferty konkurencji.

Społeczne zaangażowanie firmy jest jednym z ważnych elementów motywowania pracowników. Odnoszą się oni z uznaniem do funkcjonowania firmy wiedząc, że część jej aktywności dotyczy rozwiązywania problemów społecznych wspólnoty, do której należą. Wzrasta zaufanie pracowni-

ków do firmy oraz jej atrakcyjność na rynku, co pozwala pozyskać nowych, dobrze przygotowanych i zmotywowanych pracowników. Firma może wybrać dowolną, najbardziej korzystną dla siebie formę wsparcia programu społecznego. Poprzez zaangażowanie społeczne firmy pobudzą przedsiębiorczość, podniosą poziom edukacji i przyczynią się do ogólnego rozwoju gospodarczego, który przysporzy w długookresowej perspektywie także wymierne korzyści dla firmy.

Wolontariat pracowniczy jest integralną częścią społecznego zaangażowania biznesu. Pracownicy firmy jako wolontariusze angażują się w działalność na rzecz organizacji i przedsiębiorstw społecznych. Pracownicy - wolontariusze świadczą różnego rodzaju prace i jednocześnie rozwijają swoje umiejętności, wiedzę i talenty w różnych dziedzinach. Firma wspiera pracownika w tych działaniach: deleguje pracownika do pracy jako wolontariusza w czasie godzin pracy, wspiera jego działania finansowo, przekazuje pomoc rzeczową, używa środki transportu.

Co by tu naszkicować?

Animacja środowisk lokalnych w rozwijaniu przedsiębiorczości społecznej

Definicja

Animator

W dosłownym tłumaczeniu z łaciny *animator* to ożywiciel (od *animare* - ożywiać, tchnąć duszę), a animacja - *anima* to wiatr, oddech, dusza, istota żywa. Animator jest więc „osobą ożywiającą”, a animacja to „ożywianie lokalnej społeczności”

Elementami animacji środowisk lokalnych są:

- oddziaływania, które mają na celu ułatwienie osobom indywidualnym i grupie udziału w bardziej aktywnym i twórczym życiu,
- sprawne porozumiewanie się z innymi,
- współudział w życiu środowiska.

Animacja jest procesem budowania kapitału społecznego, rozumianego jako aktywną i współpracującą społeczność lokalną, zdolność mieszkańców do rozwiązywania lokalnych problemów i realizacji potrzeb.

Jest metodą budowania motywacji do działania i współuczestnictwa oraz mobilizacją środowiska lokalnego do tworzenia dobra wspólnego.

Rezultatem skutecznej animacji może być utworzenie przedsiębiorstwa społecznego, które jest

partnerskim działaniem osób i organizacji. Jest inicjatywą, w której cel społeczny jest najważniejszy dla jego założycieli. Taka animacja musi być przeprowadzona wielopłaszczyznowo, przez przygotowanych animatorów, którzy będą dbali zarówno o aktywność społeczną jak i prawidłowe i nie budzące wątpliwości mechanizmy biznesowe, które należy wdrażać od pierwszych chwil animowania działalności przedsiębiorstwa społecznego.

Animacja, powinna więc być ukierunkowana na budowanie trwałej integracji społecznej, być zachętą do aktywności środowiska na rzecz osób którym żyje się szczególnie trudno, powinna wytyczać wizje rozwojowe małych społeczności lokalnych.

Animatorzy działają na rzecz wzrostu lokalnego potencjału społecznego i ekonomicznego, rozwijają zdolności mieszkańców do organizowania się i współpracy opartej na wspólnych celach i przyjętych zasadach i wartościach. Stosują metody pobudzające uczestników do kreatywnego i twórczego myślenia, wzrostu zainteresowania lokalnymi sprawami i promowania aktywności.

VIII

Perspektywy rozwoju przedsiębiorstw społecznych

Przedsiębiorstwa społeczne oraz podmioty ekonomii społecznej mogą otrzymywać różnego rodzaju wsparcie ze środków publicznych w ramach dostępnych instrumentów finansowych oraz programów szkoleń, doradztwa, usług marketingowych. Poniżej przedstawiono wybrane źródła wsparcia tworzenia i rozwoju inicjatyw i przedsięwzięć gospodarczych w sektorze ekonomii społecznej.

Główne źródła finansowania działalności to:

- **fundusze własne** - składki członków, przychody z prowadzonej działalności (m.in. świadczonych usług, sprzedaży swoich wyrobów, najmu lub dzierżawy),
- **fundusze zewnętrzne** - środki publiczne, środki prywatne, w tym CSR i fundrising.

Przy poszukiwaniu funduszy na rozwój przedsiębiorstw społecznych musimy zwrócić szczególną uwagę na to czy poszukujemy finansowania aktywności społecznej realizowanej w ramach działalności statutowej nie będącej działalnością gospodarczą, czy też poszukujemy funduszy na rozwój działalności gospodarczej.

Pierwsze aktywności będą miały dostęp do funduszy proponowanych organizacjom pozarządowym. Aktywności przedsiębiorcze do dostęp do funduszy dedykowanych przedsiębiorcom w ramach tzw. pomocy publicznej i bardzo często uwarunkowanych tworzeniem nowych miejsc pracy.

VIII

Publiczne programy finansowania działań przedsiębiorstw społecznych

Publiczne programy finansowania działań przedsiębiorstw społecznych to głównie programy kierowane do organizacji pozarządowych przez jednostki samorządu terytorialnego i instytucje rządowe na działania społeczne nie mające charakteru gospodarczego.

Ich dostępność, priorytety w poszczególnych latach mogą być zmienne, w zależności od polityk lokalnych, wysokość wyodrębnianych w budżetach funduszy.

Najlepszym źródłem informacji o ich dostępności jest portal www.ngo.pl i inne strony dedykowane sektorowi pozarządowemu. Warto wyrobić sobie nawyk zaglądania co 2 – 3 dni na takie strony i dokonywania krótkiego przeglądu zamieszczanych ogłoszeń.

Przedsiębiorstwa społeczne z pewnością znajdą niezbędne informacje na stronie Ośrodka Wspierania Ekonomii Społecznej w Nidzicy.

Podstawowy katalog dostępnych funduszy publicznych obejmuje:

- Otwarte konkursy ofert jednostek samorządu terytorialnego: GMINY, POWIATU, WOJEWÓDZTWA, które są ogłaszane zazwyczaj w ostatnich dniach roku i pierwszym kwartale roku w którym będą realizowane zadania,
- Środki pozyskiwane z własnej inicjatywy od jednostek samorządowych w ramach tzw. małej dotacji (do 10 tys. złotych),
- Otwarte konkursy ofert instytucji rządowych, w tym urzędy wojewódzkie, Narodowy i Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska,
- Programy Rządowe, w tym Program Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego – FUNDUSZ INICJATYW OBYWATELSKICH, programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministra Sportu,
- Finansowania KRAJOWEJ SIECI OBSZARÓW WIEJSKICH wspierające animacje, edukacje, wymianę doświadczeń w zakresie przedsiębiorczości wiejskiej, innowacji w rozwoju aktywności społecznej i przedsiębiorczej mieszkańców obszarów wiejskich.

Dofinansowanie działań przedsiębiorstw społecznych przez fundacje korporacyjne

Konkursy dotacyjne to nie tylko działania prowadzone tylko przez podmioty administracji publicznej i samorządowej. Fundacje korporacyjne prowadzą różne formy dofinansowania dla inicjatyw społecznych, spośród których najpopularniejsze są programy grantowe i darowizny, programy stypendialne, dofinansowanie programów badawczych i inne.

Przy poszukiwaniu możliwości wsparcia inicjatyw przez fundacje korporacyjne najtrudniejszym elementem jest dostęp do informacji. Nie ma strony www, która zestawiałaby dostępne formy wsparcia, programy i darczyńcy często się zmieniają. Najlepiej być na bieżąco z raportami i publikacjami na temat. Jednym z najlepszych źródeł są raporty **Fundacje korporacyjne w Polsce** publikowane co jakiś czas przez **Forum Darczyńców** – ostatni za 2017 rok. Poza tym warto jest czytać informacje ze stron różnych grup i inicjatyw piszących o odpowiedzialnym biznesie, takich jak: **Forum Odpowiedzialnego Biznesu**, **CSRinfo**.

Wykaz Firm korporacyjnych posiadających instrumenty wsparcia inicjatyw społecznych za pośrednictwem Fundacji Korporacyjnych (wg informacji dostępnych na 31/12/2019):

- Fundacja PKO Banku Polskiego
- Fundacja Górażdze – Aktywni w Regionie
- Fundacja im. dr. M. Kantona (Bank Pekao)
- Fundacja Banku Ochrony Środowiska
- Fundacja Santander
- Fundacja Tauron
- Fundacja Energa
- Fundacja PGE
- Fundacja Tesco
- Fundacja MSD dla zdrowia kobiet
- Fundacja Nutricia
- Fundacja Orange
- Fundacja PGNiG
- mFundacja (Fundacja mBanku)
- Fundacja Dbam o Zdrowie

- Fundacja Fundusz Grantowy dla Płocka
- Fundacja BGK
- Fundacja Kronenberga przy Citi Handlowy
- Fundacja LOTTO Milion Marzeń
- Fundacja KGHM
- Fundacja PZU
- Fundacja Eko Cykl
- Fundacja Cemex
- Fundacja Grupy PKP
- Fundacja Neuca
- Fundacja Enea
- Fundacja AVIVA
- Fundacja EY
- Fundacja Orlen Dar Serca
- Fundacja Lotos
- Fundacja PwC
- Fundacja Aflofarm
- Fundacja Faktu (wsparcie placówek medycznych, opiekuńczych, edukacyjnych)
- Fundacja Przyjaciółka (dotacje dla grup młodzieżowych z opiekunem m. in. z ngo)
- Kulczyk Foundation
- Fundacja Grupy PERN
- Firmy przekazujące dotacje i darowizny bez pośrednictwa Fundacji Korporacyjnych lub z wykorzystaniem zewnętrznych organizacji
- Polska Spółka Gazownictwa
- Narodowy Bank Polski
- Żywiec Zdrój (w partnerstwie z Fundacją Nasza Ziemia)
- Henkel (w partnerstwie z siecią Rossmann i Fundacją Nasza Ziemia)
- Grupa Eneris
- T-Mobile (w partnerstwie z Fundacją CoderDojo)

Tak to jest z nieużywanym długopisem.

**Wsparcie dla
przedsiębiorstw społecznych
w ramach działalności
Ośrodka Wsparcia
Ekonomii Społecznej
w Nidzicy**

Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Nidzicy swoją działalnością obejmuje obszar czterech powiatów w województwie warmińsko – mazurskim: powiat działdowski, nidzicki, nowomiejski, szczytyński. OWES świadczy usługi animacyjne, szkoleniowe, inkubacyjne i biznesowe osobom wykluczonym lub zagrożonym wykluczeniem społecznym, służących zakładaniu przedsiębiorstw społecznych, w tym m.in.:

- wspieranie tworzenia grup inicjatywnych zainteresowanych utworzeniem podmiotów ekonomii społecznej poprzez wsparcie doradcze
- udostępnianie sprzętów i pomieszczeń dla tworzonych przedsiębiorstw społecznych w ramach inkubatorów przedsiębiorczości społecznej
- szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i prowadzenia działalności w sektorze ekonomii społecznej lub przystąpienia do istniejących przedsiębiorstw społecznych, w tym szkolenia branżowe i zawodowe
- doradztwo indywidualne i grupowe, specjalistyczne i biznesowe w zakresie powstawania i funkcjonowania przedsiębiorstw społecznych

- usługi prawne, księgowo i marketingowe dla podmiotów ekonomii społecznej
- dotacje i finansowe wsparcie pomostowe na tworzenie przedsiębiorstw społecznych oraz na tworzenie nowych miejsc pracy w działających już przedsiębiorstwach i podmiotach ekonomii społecznej
- opieka biznesowa przez okres pierwszych 12 miesięcy działalności przedsiębiorstwa społecznego.

W strukturze OWES funkcjonują: Centrum Ekonomii Społecznej w Nidzicy, Inkubatory Przedsiębiorczości Społecznej w Działdowie i Kamionce oraz Fundusz Przedsiębiorczości Społecznej w Działdowie.

Corocznie organizowane są Targi Ekonomii Społecznej, Dni Otwarte Ekonomii Społecznej, wydawany jest Katalog ofert przedsiębiorstw społecznych. OWES organizuje badanie nisz rynkowych, wspiera tworzenie i funkcjonowanie powiatowych zespołów ds. ekonomii społecznej, organizuje warsztaty w szkołach podstawowych z zakresu przedsiębiorczości społecznej.

Fundusze TISE

Fundusz TISE ES POWER

Preferencyjny Fundusz pożyczkowy dla podmiotów ekonomii społecznej TISE ES POWER jest prowadzony przez Towarzystwo Inwestycji Społeczno-Ekonomicznych (TISE) na podstawie umowy z Bankiem Gospodarstwa Krajowego (BGK). Środki przeznaczone na pożyczki pochodzą z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (POWER) i są dostępne dla podmiotów z całej Polski. Dla pożyczki do kwoty 100 tys. zł oprocentowanie jest na poziomie 1,75% w skali roku. W przypadku deklaracji przedsiębiorstwa społecznego/podmiotu ekonomii społecznej, utworzenia przynajmniej jednego miejsca pracy w ramach finansowanego z pożyczki przedsięwzięcia oprocentowanie jest obniżane do poziomu 0,88% w skali roku. Na terenie województwa warmińsko – mazurskiego partnerem TISE w udzielaniu pożyczek jest Nidzicka Fundacja Rozwoju NIDA ul. Rzemieślnicza 3, 13-100 Nidzica, tel. 604 643 037.

Fundusz Social Venture Capital (SVC)

SVC jest innowacyjnym instrumentem finansowym, który zwiększy możliwości rozwoju podmiotów ekonomii społecznej. Tradycyjne wsparcie

opiera się głównie na pożyczkach lub gwarancjach. Dzięki SVC podmioty ekonomii społecznej będą mogły skorzystać ze wsparcia o charakterze kapitałowym lub quasi-kapitałowym.

Innowacyjne wsparcie, połączone ściśle z doradztwem w całym okresie inwestycyjnym (w tym w zakresie prowadzenia firmy), podniesie potencjał podmiotów ekonomii społecznej, nie tylko w aspekcie finansowym, ale również merytorycznym oraz organizacyjnym.

Fundusz będzie wspierał podmioty ekonomii społecznej na terenie całego kraju. Na etapie przygotowywania inwestycji podmioty ekonomii społecznej będą mogły uzyskać zgodne z ich indywidualnym zapotrzebowaniem wsparcie techniczne, czyli doradztwo w przygotowaniu przedsięwzięcia. Równocześnie zakłada się, że każda inwestycja będzie niósła efekt społeczny, co będzie warunkiem objęcia jej wsparciem.

Podmioty ekonomii społecznej uprawnione do ubiegania się o wsparcie określono w Wytycznych Ministra Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków

Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020

Pożyczka TISE – EASI

Pożyczki na rozwój przedsiębiorstw społecznych, które spełniają poniższe kryteria:

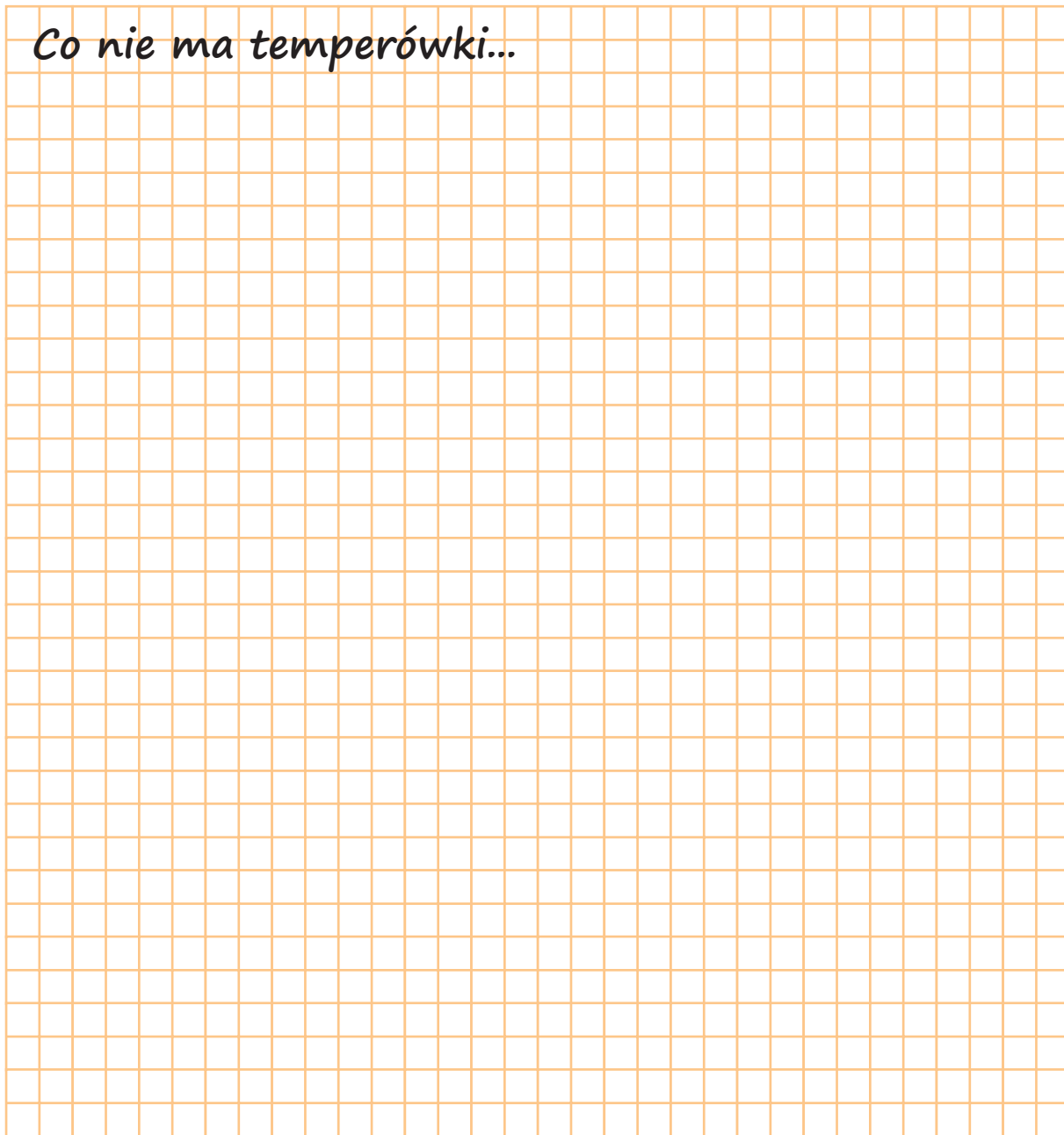
- prowadzą działalność gospodarczą lub działalność odpłatną pożytku publicznego;
- mają jako podstawowy cel osiągnięcie mierzalnej, pozytywnej zmiany społecznej, przed celami związanymi z dążeniem do osiągnięcia zysku
- oferują produkty i usługi przynoszące korzyść społeczną lub prowadzą działalność w sposób ukierunkowany na realizację celu społecznego;
- są przedsiębiorstwami, w których zysk przeznaczony jest na realizację celów społecznych oraz gdzie mają zastosowanie zasady ograniczające podział zysku;
- są przedsiębiorstwami, których obroty lub suma bilansowa nie przekraczają równowartości 30 mln EURO.

Pożyczki mogą być przeznaczone na finansowanie działalności gospodarczej lub odpłatnej pożytku publicznego, w szczególności:

- zakupu aktywów trwałych – nieruchomości, urządzeń, maszyn;
- inwestycji w swoje środki trwałe (podniesienie wartości aktywów własnych organizacji), wsparcie działalności bieżącej, np. przeprowadzenia remontu, adaptacji;
- utworzenie nowych miejsc pracy.

Kwota: od 40 000 do 1 400 000 zł. Maksymalny okres: 5 lat (w szczególnych przypadkach możliwe wydłużenie do 7 lat); okres karencji nie dłuższy niż 6 miesięcy. Spłata kapitału: miesięcznie lub kwartalnie, w ratach równych lub dopasowanych do planowanych przychodów. Spłata odsetek: miesięcznie. Oprocentowanie roczne: 7-8%, stałe. Opłata manipulacyjna: 1-2% (możliwość potrącenia z kwoty pożyczki)

Co nie ma temperówki...

XIII

Pożyczki i poręczenia kredytowe

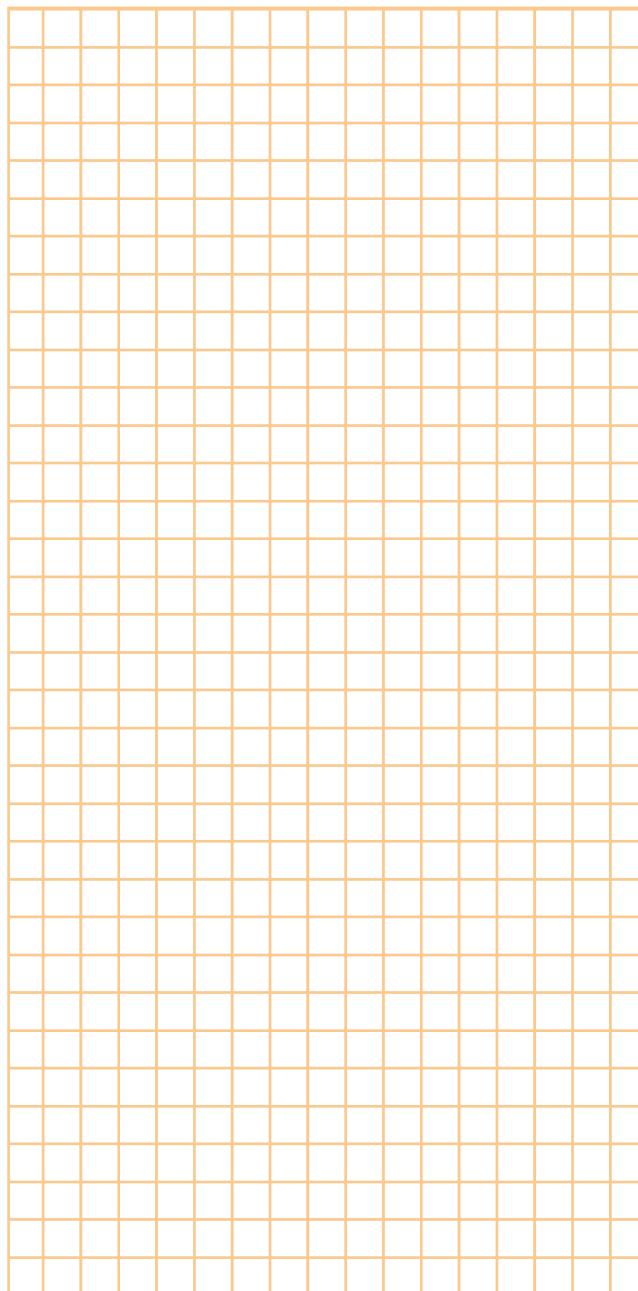

Nidzicka Fundacja Rozwoju NIDA oraz Działdowska Agencja Rozwoju S.A., oferują przedsiębiorstwom społecznym zarejestrowanym w Krajowym Rejestrze Przedsiębiorców, pożyczki niskooprocentowane oraz poręczenia kredytów i pożyczek przeznaczonych na działalność gospodarczą. W ramach obsługiwanych funduszy oferowane są pożyczki do 300 tys. zł, na okres maksymalnie 7 lat (84 miesiące) z możliwością karencji w spłacie kapitału do 3 miesięcy. Oprocentowanie w 2019 roku wynosi od 2,93%. Pożyczki mogą być przeznaczone na zakup środków trwałych (grunty, budynki, lokale, maszyny, urządzenia, narzędzia, środki transportowe), usługi innych firm, np. roboty budowlane.

Fundacja NIDA poręcza kredyty bankowe i pożyczki z instytucji finansowych. Poręczenia obejmują maksymalnie 80% kwoty kredytu, maksymalnie do 300 tys. zł. Od poręczyciela nie są pobierane żadne prowizje i opłaty.

Kontakt:

tel. 89 62 36 51, w 1, tel. kom. 604 643 037.

XIII

Innowacyjne finansowanie inicjatyw przedsiębiorstw społecznych

Crowdfunding jest formą publicznej zbiórki kapitału i metodą pozyskiwania środków finansowych od szeroko rozumianej społeczności, wielu osób wpłacających. Samo słowo jest angielskim zbitkiem słów crowd – tłum oraz funding – finansowanie. Crowdfunding ma długą historię i bardzo wiele cennych przykładów realizacji, poczynając od Statuy Wolności, którą ufundowali z datków Amerykanie i Francuzi. W zdecydowanej większości przypadków crowdfunding ma charakter finansowania zwrotnego.

Metoda **crowdfundingu** wpisuje się w szerszą koncepcję – crowdsourcingu, czyli postrzegania społeczności jako źródła różnych zasobów. Crowdsourcing oznacza bowiem wykorzystywanie przez inicjatora przedsięwzięcia społeczności internetowej jako zasobu wiedzy czy informacji. Jest to swoisty rodzaj uczestnictwa i włączenia społecznego w realizację cennych dla różnych środowisk, mieszkańców, odbiorców inicjatyw, dający włączającym się osobom/organizacjom/firmom różne oczekiwane korzyści (budowa wizerunku, satysfakcja, finanse, zdobycie umiejętności, przekonanie o realizacji cennego społecznego celu, etc..). Jednocześnie organizacja, która przygotowuje wykorzystanie tej metody ma także różne oczekiwania od internetowej społeczności:

kapitału na realizację przedsięwzięcia, informacji, wiedzy, pomysłów, wykonania różnych czynności, zasobów technicznych, materiałowych.

Crowdfunding jest formą gromadzenia kapitału przekazywanego na rzecz realizacji konkretnej inicjatywy w zamian za różne świadczenia zwrotne: prestiżowe, finansowe, materialne. Z tej metody korzysta bardzo dużo organizacji i osób indywidualnych na całym świecie. Powstało wiele platform internetowych do pozyskiwania środków tą metodą, a wartość środków pozyskiwanych na realizację różnorodnych przedsięwzięć tą metodą liczona jest w miliardach dolarów.

Inicjatorami przedsięwzięć na portalach **crowdfundingowych** mogą być zarówno osoby prywatne jak i publiczne. Niektóre platformy ograniczają typ projektodawców np. tylko dla fundacji i stowarzyszeń, osób indywidualnych czy przedsiębiorców. Jednak większość portali dopuszcza wszystkie podmioty. Różne mogą być także cele pozyskiwania środków i charakter inicjatyw. Mogą to być projekty mające na celu realizację społecznych celów np. edukacyjnych, zdrowotnych, kulturalnych, infrastruktury społecznej lub celów biznesowych – produkcja dla zysku, założenie firmy, usługi komercyjne.

Różne są także formy finansowania zwrotnego. W formule **crowdfundingu** sponsorskiego nie przewiduje się żadnych form gratyfikacji poza podziękowaniami oraz różnymi upominkami. W formule pożyczkowej crowdfunding ma charakter pożyczek na określony cel, a w przypadku projektów biznesowych, wpłacający otrzymują udziały w przedsięwzięciu lub inne prawa majątkowe.

Schemat projektu do finansowania w ramach **crowdfundingu**:

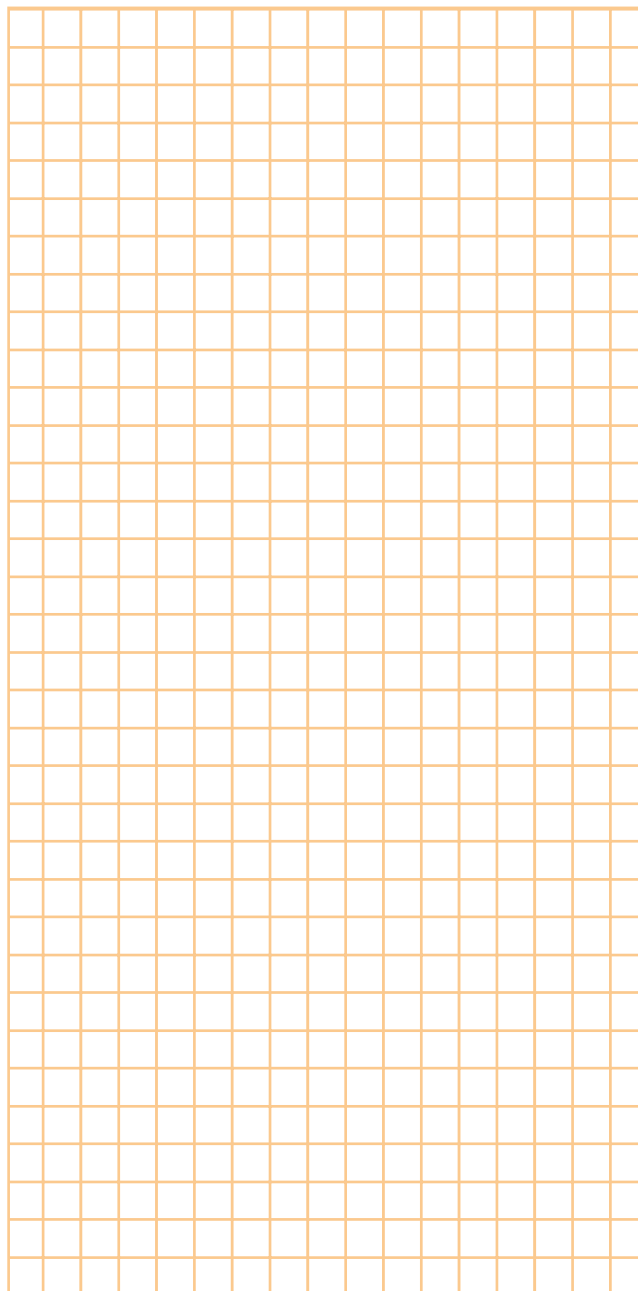
Pozyskanie środków na realizację przedsięwzięć za pomocą platform internetowych przysparza inicjatorom dodatkowe korzyści, które w wielu przypadkach mają nawet większe znaczenie niż samo pozyskanie kapitału.

Są nimi:

- rynkowy sprawdzian społecznej lub biznesowej wartości pomysłu,
- budowanie marki i promocja organizacji, budowanie społecznego kapitału,
- wzrost rozpoznawalności, który przyczyni się do efektywności działań w przyszłości.

Mogą także wystąpić zagrożenia dla inicjatorów takie jak wykorzystanie pomysłu przez inne organizacje i strata tym samym pozycji wynikającej z innowacyjnego pomysłu.

Inną innowacyjną formą finansowania działań i programów społecznych jest forma **pay-roll**, polegająca na dobrowolnym zobowiązaniu się pracowników firmy/institucji/organizacji do regularnego przekazywania określonej kwoty z wynagrodzenia na rzecz organizacji lub realizacji wybranego programu społecznego realizowanego przez organizację. Zwykle jest to końcówka wynagrodzenia - od kilku do kilkudziesięciu złotych. Z tej formy częściej korzystają podmioty ekonomii społecznej nie prowadzące działalności gospodarczej.

XIV

Studia przypadków – przykłady przedsiębiorstw społecznych

Łyńskie Centrum Rozwoju AŁNA

Forma prawna: stowarzyszenie

Idea/misja: Celem stowarzyszenia jest kreowanie wsi tematycznej wokół wyjątkowego miejsca w woj. warmińsko – mazurskim: Rezerwat Źródła Rzeki Łyny, ułatwienie dostępu mieszkańców wsi i turystów do wydarzeń kulturalnych oraz utworzenie Akademii Młodzieżowych Liderów.

Oferta: punkt informacji turystycznej na terenie rezerwatu Źródła Rzeki Łyny, sklepik z pamiątkami, obsługa turystów, organizacja i obsługa wizyt

studyjnych, warsztaty mydlarskie, mała gastronomia „na kółkach”, wypożyczalnia namiotów handlowych, zastawy stołowej i stołów biesiadnych, organizacja wydarzeń integracyjnych, w okresach świątecznych – okazjonalne warsztaty dla dzieci (Wyspa Wielkanocna), spotkania z Mikołajem (Misja Biegun Północny)

Kontakt: Stowarzyszenie Łyńskie Centrum Rozwoju AŁNA, Łyna 7, 13-100 Nidzica, mail: zrodlanawioska@gmail.com, tel. 887 339 911, Dariusz Grzebała

Fundacja Wspierania Malarstwa OFICyna DZIAŁDOWSKA

Forma prawna: fundacja

Idea/misja: Pomysłodawcą i fundatorem Oficyny Działdowskiej jest Jerzy Strzeszewski, a pomysł powstał z połączenia unikalnej technologii ręcznej produkcji podobrazii malarskich. Podobrazia (blejtramy) wykonywane są według tradycyjnej metody techniką ręczną, stosowany jest wyłącznie grunt naturalny, ramy z suszonego drewna sosnowego, płótno bawełniane lub lniane nasyczone specjalną masą gruntową. Metoda ta zapewnia długotrwałość obrazów i stabilność barw. Wszystkie specyfiki do gruntowania płótna firma wykonuje we własnym zakresie.

Oferta: podobrazia malarskie (bejtramy), sztalugi, stojaki z drewna, drewniane palety malarskie, rami do obrazów. Dodatkowo przedsiębiorstwo realizuje usługi stolarskie na rzecz pracowni malarskich i jest otwarte na nietypowe zlecenia w ramach posiadanych kompetencji oraz wyposażenia.

Kontakt: Fundacja Wspierania Malarstwa OFICyna DZIAŁDOWSKA, Zakład Produkcyjny, Kisiny 99, 13-200 Działdowo, tel. 604 180 645, mail: kontakt@oficynadzialdowska.pl, www.oficynadzialdowska.pl,

MAZURSKIE TKANINY sp. z o.o.

Forma prawna: spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

Idea/misja: Celem przedsiębiorstwa jest przywrócenie tradycji tkackich na Mazurach. We współpracy z firmą SAFILIN w Szczytnie, która kontynuuje wcześniejsze wieloletnie tradycje produkcji lnu, na bazie przędzy wytwarzanej w tym przedsiębiorstwie kultywowane są artystyczne tradycje rzemiosła ludowego. Podstawowym surowcem wyrobów firmy jest przędza lniana, przyjazna

dla skóry i doceniana w produkcji odzieży od starożytnych czasów.

Oferta: chusty do noszenia dzieci, szale, obrusy, kilimy, tkaniny lniane, prowadzenie warsztatów i pokazów tkackich, prezentacje nt. ludowego rzemiosła i tradycji tkackich na Mazurach.

Kontakt: MAZURSKIE TKANINY sp. z o.o.,
ul. Polna 1A/4. 12-122 Jedwabno, tel.
883 005 454, mail: mazurskietkaniny@gmail.com

SPÓŁDZIELNIA SPOCJALNA OD....DO

Forma prawna: spółdzielnia socjalna

Idea/misja: Wielobranżowa spółdzielnia stworzona przez ludzi z wyobraźnią, pasją, wiedzą i doświadczeniem. Głównym celem firmy jest dostarczenie odbiorcom wysokiej jakości usług w przyjaznej atmosferze.

Oferta: usługi kosmetyczne – pracownia Piękna M'Lady (makijaż, warsztaty z wykonywania makijażu, sztuka wizażu, zabiegi na twarz, stopy i dłonie, depilacja, oczyszczanie skóry, oprawa oczu: henna i regulacja brwi, lifting rzęs. Usługi

krawieckie – pracownia „Szpulka” oferuje szycie odzieży na miarę, stroje REKO, nabijanie guzików i nap oraz naprawa maszyn krawieckich. Spółdzielnia oferuje także warsztaty łucznicze, naukę strzelania z łuku, naukę jazdy konnej (rekreacyjnie i wyczynowo), organizuje przejażdżki konne. Firma produkuje strzały łucznicze. Można także zamówić usługi remontowo – budowlane.

Kontakt: Spółdzielnia socjalna OD....DO,
ul. 1 Maja 20a, 12-100 Szczytno, Katarzyna Dudek tel. 500 209 414. mail: dundell@wp.pl

KACZE BAGNO - Miejsce Inicjatyw Pozytywnych

Forma prawna: spółdzielnia socjalna

Idea/misja: Kacze Bagno – Miejsce Inicjatyw Pozytywnych to przestrzeń, która pozwala odkrywać i realizować swoje pasje!. To nowoczesny i autorski projekt edukacyjny stworzony przez pasjonatów: Michała Łapińskiego i Kamilę Kulpa na wzór Szkół pod

Żaglami, oparty na założeniach pedagogiki alternatywnej, animacji społecznej, socjoterapii oraz morskiego wychowania młodzieży, który polega na kształtowaniu charakterów, rozwoju osobowości, zdolności organizacyjnych i interpersonalnych. KACZE BAGNO wyzwala inicjatywy, inspiruje, pobudza wyobraźnię, integruje, bawi i uczy.

Oferta: pobyty (także kilkudniowe z noclegami) dla dzieci i młodzieży z noclegami i wyżywieniem: gra na bębnach afrykańskich, warsztaty mydlarskie i ceramiczne, taniec z ogniem, chodzenie na szczudłach, pieczenie chleba, strzelanie z łuku, taniec, warsztaty teatralne, szkolenia z udzielania pierwszej pomocy.

Przedsiębiorstwo organizuje także szkolenia dla osób dorosłych, imprezy okolicznościowe oraz spływy kajakowe, pokazy teatru ognia „Czarne Perty”, występy klaunów na szczudłach oraz ma szeroką ofertę szkoleń interpersonalnych i rozwojowych: animacja społeczna, aktywność lokalna, komunikacja, praca zespołowa, zarządzanie, motywowanie i mobilizowanie, kreatywność, antydyskryminacja, asertywność, umiejętność radzenia sobie ze stresem, edukacja międzykulturowa, diagnozowanie potrzeb, ewaluacja, coaching.

Firma realizuje Grupy Rozwoju Osobistego połączone z zajęciami artystycznymi oraz całe cykle edukacyjne Szkoły Animatorów, Liderów, Szkoły Umiejętności Coachingowych itp.

Kacze Bagno posiada wieloletnie doświadczenie pracy z młodzieżą, w tym w pracy na rzecz „wymagającej” młodzieży ze środowisk dysfunkcyjnych. Realizuje projekty unijne we współpracy ze szkołami, Ośrodkami Pomocy Społecznej, organizacjami pozarządowymi, domami dziecka, Klubami Integracji Społecznej.

Kontakt: KACZE BAGNO Miejsce Inicjatyw Pozytywnych, Wybudowanie 4, Kacze Bagno, 13-1306 Kurzętnik, mail: biuro@kaczebagno.pl, tel. 515 822 900, www.kaczebagno.pl,

Garncarska Wioska sp. z o.o.

Forma prawna: spółka z ograniczoną odpowiedzialnością założona przez fundację

Idea/misja: Garncarska Wioska jest przedsiębiorstwem społecznym, wioską tematyczną działająca we wsi Kamionka k/Nidzicy. Tutaj odtwarzane są stare ginące zawody, kultywowane są dawne tradycje i obyczaje mazurskie. Tutaj można odnaleźć unikalne miejsca, przeżyć niezapomnianą przygodę, przypomnieć sobie smaki i zapachy dzieciństwa. Idea wioski nawiązuje do nidzickich tradycji rzemieślniczych. W sąsiedztwie Garncarskiej Wioski znajduje się

największy na Mazurach ogród pokazowy – Rajski Ogród z kilkoma tysiącami różnych gatunków roślin w 30 zakątkach tematycznych.

Oferta: Garncarska Wioska oferuje produkty ceramiczne, pamiątki regionalne, wyroby z pszczelego wosku i produkty zielarskie. Zaprasza na warsztaty i pokazy ceramiczne, warsztaty malowania na szkle, wytwarzanie świec woskowych. W okresach przedświątecznych przedsiębiorstwo organizuje warsztaty malowania bombek choinkowych oraz spotkania w Chatce Św. Mikołaja, a przed Wielkanocą gry terenowe

– poszukiwanie skarbów Króla Maurycego i warsztaty zdobienia pisanek. Garncarska Wioska organizuje wydarzenia integracyjne dla firm, szkolenia i wizyty studyjne. Na terenie Garncarskiej Wioski można zwiedzać: garncarnię, zielarnię, kuźnię mazurską, zabytkową stodołę ze sprzętami rolniczymi i gospodarstwa domowego mazurskiej wsi, muzeum „Skarby Ziemi” – kolekcja skamieniałości i minerałów. Można zwiedzać ścieżki edukacyjne oraz uczestniczyć w projekcjach filmów przyrodniczych w Kinie Przyrody. Gospoda „Ptasie radio” na terenie Wioski specja-

lizuje się w przygotowywaniu tradycyjnych potraw kuchni pruskiej i mazurskiej.

Kontakt: Przedsiębiorstwo Społeczne Garncarska Wioska, Kamionka 5, 13-100 Nidzica, tel. 666 028 991, 666 028 990, mail: garncarskawioska@nida.pl , www.garncarskawioska.pl

Masz dtugopisik?

XV

Słowniczek Ekonomii Społecznej

CIS - Centrum Integracji Społecznej to instytucja realizująca specjalistyczny program pracy z osobami wykluczonymi społecznie lub zagrożonymi wykluczeniem, w określonym czasie.

Działalność CIS została określona w przepisach ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 roku Nr 43, poz. 225, późn. zm.).

Misją Centrum Integracji Społecznej jest aktywizacja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz działania długofalowe mające wpływ na postawę człowieka i jego sposób funkcjonowania w środowisku. Naszym zadaniem jest odbudowywanie i podtrzymywanie u osób wykluczonych społecznie, zdolności do samodzielnego i efektywnego pełnienia ról społecznych, a także samodzielnego poruszania się po rynku pracy, prowadzącego do zatrudnienia w różnych formach: u pracodawcy, samozatrudnienia (praca na własny rachunek lub w spółdzielni socjalnej).

Instytucja rynku pracy to instytucja, która realizuje zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej. Celem działań podejmowanych przez instytucje rynku pracy jest dążenie do:

- pełnego i produktywnego zatrudnienia;
- rozwoju zasobów ludzkich;
- osiągnięcia wysokiej jakości pracy;
- wzmacniania integracji oraz solidarności społecznej;
- zwiększenia mobilności na rynku pracy.

Instytucje rynku pracy to:

1. Publiczne służby zatrudnienia - tworzą je organy zatrudnienia wraz z powiatowymi i wojewódzkimi urzędami pracy, urzędem obsługującym ministra właściwego do spraw pracy oraz urzędami wojewódzkimi, realizującymi zadania określone ustawą.
2. Ochotnicze Hufce Pracy - są państwową jednostką wyspecjalizowaną w działaniach na rzecz młodzieży, w szczególności młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym, oraz bezrobotnych do 25 roku życia - strona internetowa: www.ohp.pl
3. Agencje zatrudnienia - są niepublicznymi jednostkami organizacyjnymi świadczącymi usługi w zakresie pośrednictwa pracy, pośrednictwa do pracy za granicą u praco-

dawców zagranicznych, poradnictwa zawodowego, doradztwa personalnego i pracy tymczasowej - strona internetowa KRAZ: <http://stor.praca.gov.pl/porta1/#/kraz>

4. Instytucje szkoleniowe – są to publiczne i niepubliczne podmioty prowadzące na podstawie odrębnych przepisów edukację pozaszkolną. Strona internetowa: <http://stor.praca.gov.pl/porta1/#/ris>
5. Instytucje dialogu społecznego na rynku pracy - są to:
 - 1) związki zawodowe lub organizacje związków zawodowych,
 - 2) organizacje pracodawców,
 - 3) organizacje bezrobotnych,
 - 4) organizacje pozarządowe - jeżeli wśród zadań statutowych znajduje się realizacja zadań w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej.
6. Instytucje partnerstwa lokalnego - są to grupy instytucji realizujących na podstawie umowy przedsięwzięcia i projekty na rzecz rynku pracy.

Kapitał społeczny - to wiedza, która jest osadzona w relacjach i stosunkach społecznych. Wiąże się on z zaufaniem członków organizacji do siebie, normami i wartościami. Można mówić o różnych wymiarach tego kapitału - społecznym, ekonomicznym i kulturowym. Na kapitał społeczny składają się m.in. jakość stosunków międzyludzkich, relacje, stosunki, efekt synergii. Można powiedzieć, że jest on kapitałem ludzkim wzbogaconym o relacje i współpracę (kapitał ludzki jest statyczny; daje potencjalne korzyści, zaś społeczny - dynamiczny; daje faktyczne korzyści). Kształtowanie kapitału społecznego wymaga doskonalenia jakości stosunków międzyludzkich, umiejętności współpracy, norm, klimatu organizacyjnego i zaufania.

KIS - zgodnie z Ustawą o zatrudnieniu socjalnym Klub Integracji Społecznej jest powoływany przez jednostkę samorządu terytorialnego lub organizację pozarządową. Jego celem jest wsparcie osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wspieranie tych, którzy nie są w stanie samodzielnie zaspokoić własnych podstawowych potrzeb życiowych, żyjących w ubóstwie oraz posiadających sytuację bytową ograniczającą możliwość uczestnictwa w życiu zawodowym, społecznym

i rodzinnym. W Klubie Integracji Społecznej gromadzą się i integrują osoby mające podobne trudności życiowe, uczestnictwo w nim rozwija i podtrzymuje umiejętności: do życia wśród lokalnej społeczności, prawidłowego wypełniania ról społecznych, przyczynia się do podnoszenia kwalifikacji zawodowych. W ramach uczestnictwa osoby mogą dokonywać samoorganizacji, podejmować wspólne działania i inicjatywy w kwestii aktywności zawodowej. W działaniach KIS mogą brać udział bezdomni, osoby uzależnione od alkoholu (po leczeniu odwykowym), osoby uzależnione od narkotyków i środków odurzających (po zakończeniu terapii), osoby chore psychicznie, bezrobotni, osoby zwolnione z zakładu karnego, niepełnosprawni, uchodźcy.

Organizacje pozarządowe - to wszystkie podmioty, które nie są organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej (rządowej i samorządowej) oraz których działalność nie jest nastawiona na osiąganie zysku. Definicję organizacji pozarządowej można znaleźć w Ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 03.96.873). Zgodnie z nią organizacjami pozarządowymi są:

1. niebędące jednostkami sektora finansów publicznych, w rozumieniu ustawy o finansach publicznych,
2. niedziałające w celu osiągnięcia zysku
– osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, w tym fundacje i stowarzyszenia, z zastrzeżeniem ust. 4.” (art. 3 ust 2).

OWES – Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej, organizacja pozarządowa, działająca nie dla zysku, spełniająca standardy i posiadająca akredytację, która zapewnia kompleksowe usługi wspierania inicjatyw tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw społecznych i podmiotów ekonomii społecznej, prowadząca działania edukacyjne i promocyjne w zakresie ekonomii społecznej.

PFRON - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych jest funduszem celowym powołanym, by umożliwić dofinansowywanie rehabilitacji osób niepełnosprawnych, a także do realizowania celów pokrewnych związanych z osobami, w stosunku do których orzeczono sto-

pień niepełnosprawności, np. zmniejszania barier oraz polepszenia jakości ich życia, integracji społecznej, czy umożliwienia podjęcia zatrudnienia. Fundusz działa na podstawie ustawy o rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Podmiot ekonomii społecznej - organizacja społeczna, która nie prowadzi działalności gospodarczej, ale może prowadzić działalność statutową odpłatną pożytku publicznego.

Działalność takich organizacji można wspierać poprzez różnorodne formy i metody. Może to być sponsoring, przekazywanie darowizn, inicjatywy i akcje w ramach CSR (społecznego zaangażowania biznesu), wolontariat pracowniczy, stosowanie społecznych klauzul w zamówieniach publicznych, umowy barterowe.

Przedsiębiorstwo społeczne - organizacja prowadząca działalność gospodarczą, która wyznacza sobie cele ściśle społeczne i która inwestuje wypracowane nadwyżki zależnie od wyznaczonych sobie celów w działalność lub we wspólnotę” (Wikipedia).

Przykładami przedsiębiorstw społecznych są stowarzyszenia, fundacje, spółdzielnie socjalne, spółki o statusie non for profit prowadzące działalność gospodarczą.

WTZ - warsztat terapii zajęciowej jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówką stwarzającą osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Warsztat nie jest placówką samodzielną, ale stanowi część większej struktury organizacyjnej wyposażonej w osobowość prawną lub posiadającej zdolność do czynności prawnych. Warsztaty mogą być organizowane przez fundacje, stowarzyszenia lub przez inne podmioty.

ZAZ - zakład aktywności zawodowej jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo jednostką tworzoną w celu zatrudnienia osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności i osób zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną.

Popisz i pobazgroł

XVI

Użyteczne adresy

Instytucja/organizacja	Zakres usług
<p>Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Nidzicy Nidzicka Fundacja Rozwoju NIDA ul. Rzemieślnicza 3, 13-100 Nidzica, tel. 89 625 22 26, 89 625 36 51, wew. 3, mail: ekonomia.spoeczna@nida.pl, www.ekonomiaspoeczna.nida.pl</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ szkolenia, ✓ doradztwo podstawowe i specjalistyczne, ✓ usługi prawne, finansowe, marketingowe, biznesowe, ✓ animacja społeczna, ✓ organizacja wydarzeń, ✓ promocja, ✓ inkubator przedsiębiorczości społecznej, ✓ biblioteka ekonomii społecznej, ✓ pożyczki i poręczenia kredytowe
<p>Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Nidzicy Działdowska Agencja Rozwoju S.A ul. Jagiełły 15, 13-200 Działdowo, Tel. 23 697 06 66, mail: ips.dzialdowo@darsa.pl,</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ dotacje, ✓ wsparcie pomostowe, ✓ opieka biznesowa, ✓ inkubator przedsiębiorczości społecznej, pożyczki i poręczenia kredytowe
<p>Powiatowy Urząd Pracy w Działdowie ul. Chopina 6, 13-200 Działdowo Telefon: 23 697 59 00, mail: oldz@praca.gov.pl, oldz@up.gov.pl</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ rejestracja i obsługa osób bezrobotnych,
<p>Powiatowy Urząd Pracy w Nidzicy ul. Traugutta 23, 13-100 Nidzica Tel.:896250130, Fax:896250139 E-mail:olni@up.gov.pl</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ poradnictwo zawodowe, ✓ aktywizacja zawodowa,
<p>Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Mieście Lubawskim ul. Grunwaldzka 3 13-300 Nowe Miasto Lubawskie tel. 56 4724280, e-mail: olno@praca.gov.pl</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ analizy i statystyki rynku pracy, ✓ współpraca z pracodawcami
<p>Powiatowy Urząd Pracy w Szczytnie ul. Wincentego Pola 4, 12-100 Szczytno tel. 89 62 43 287, e-mail: pup@pup.szczytno.pl</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ zatrudnianie cudzoziemców - oświadczenia
<p>Lokalna Grupa Działania „Brama Mazurskiej Krainy” w Nidzicy pl. Wolności 1, 13-100 Nidzica tel./fax. (0-89) 625 43 37, tel.kom.784 556 520, mail: biuro@lgdbmk.pl www.lgdbmk.pl</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ animacja społeczna i przedsiębiorcza, ✓ doradztwo, ✓ fundusze dotacyjne na rozwój obszarów wiejskich, w tym w zakresie tworzenia, rozwoju firm, rozwoju aktywności społecznej, ✓ organizacja wydarzeń
<p>Lokalna Grupa Działania „Ziemia Lubawska” Wielkie Bałówki 14, 13-306 Wielkie Bałówki, Tel.: 56 49 181 63 Tel. kom.: 514 154 474, mail: biuro@lgdziemialubawska.pl</p>	

Bibliografia

i wykorzystane źródła informacji:

Akademia Ekonomii Społecznej – zbiór artykułów, RClIWOP, Gdańsk

20 wywiadów na XX lecie Akademii Rozwoju Filantropii w Polsce, AFR, Warszawa, 2017

Słownik Rozwoju Regionalnego, PARP

M. Dudkiewicz, T. Kaźmierczak, I. Rybka, współpraca A. Sobańska, P. Sobiesiak, Animacja Lokalna. Jak aktywizować społeczności wiejskie?

B.Margol, K.Margol, P.Łukasiak, T.Schimanek, Wolontariat pracowniczy, chęć i pomagam, Fundacja NIDA, Nidzica, 2012

K.Margol, B.Bąkowska, Przedsiębiorstwa społeczne na wsi – tworzenie, zarządzanie i rozwój, Fundacja NIDA, Nidzica, 2010

Markowe Mazury, Warmińsko – Mazurska Regionalna Organizacja Turystyczna, Olsztyn, 2012

Poradnik dla wiosek tematycznych, Fundacja NIDA, Nidzica, 2018

Przedsiębiorstwo społeczne, Antologia wybranych tekstów, FISE, Warszawa, 2008

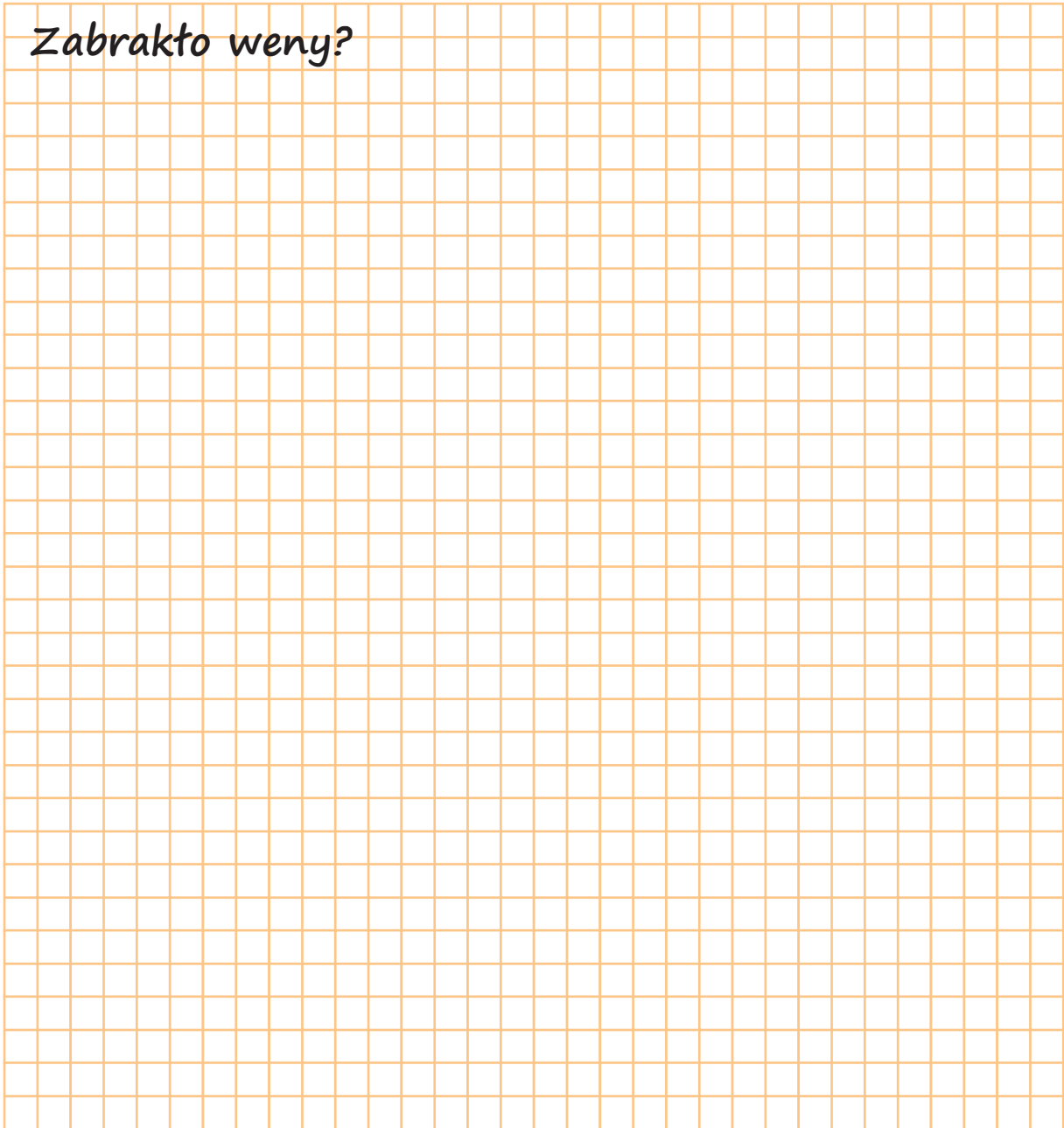
Spojrzenia na przedsiębiorczość społeczną, Akademia rozwoju innowacji w Polsce, Warszawa, 2007

www.dobrybiznes.info

www.nida.pl

www.tise.pl

Zabrakto weny?

ISBN: 978-83-942906-7-2